

Vähemmistöstressi ja syrjinnän kokemukset korkeakoulussa

**Tuloksia QueerMieli-hankkeen syksyllä 2024 sateenkaariopiskelijoille
toteuttamasta kyselystä**

Nyyti ry, julkaistu 23.6.2025

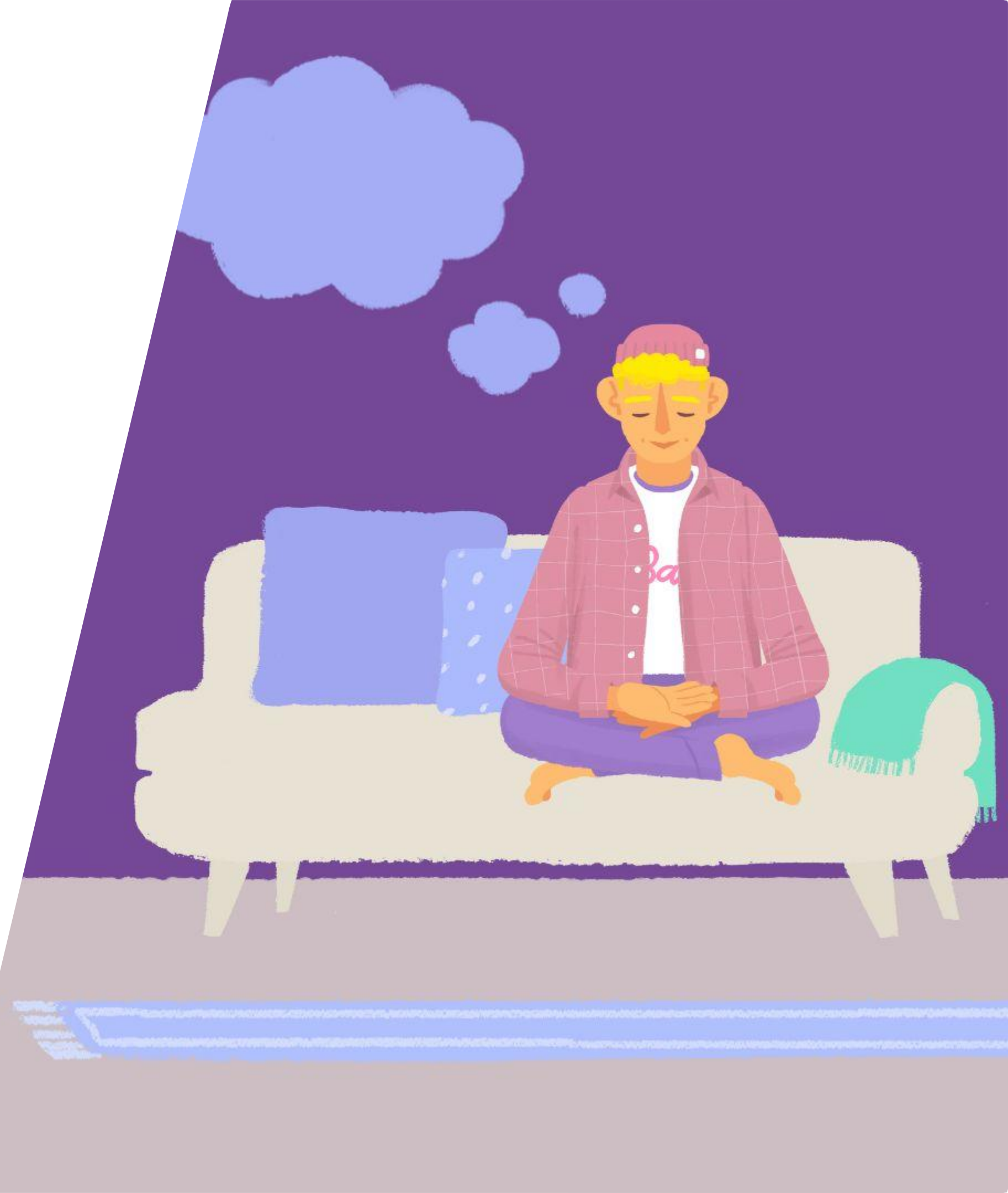

Mikä QueerMieli?

Nyytin ry:n hanke 2024–2026

sateenkaariopiskelijoiden mielenterveyden edistämiseksi

- Vertaistoimintaa lhbtq+ -opiskelijoille
- Koulutuksia opiskelijajärjestöjen aktiiveille sekä korkeakoulujen ja opiskelijaterveydenhuollon henkilöstölle
- Vuoropuhelua korkeakouluyhteisössä ja vaikuttamista yhdenvertaisuuden edistämisen keinoista

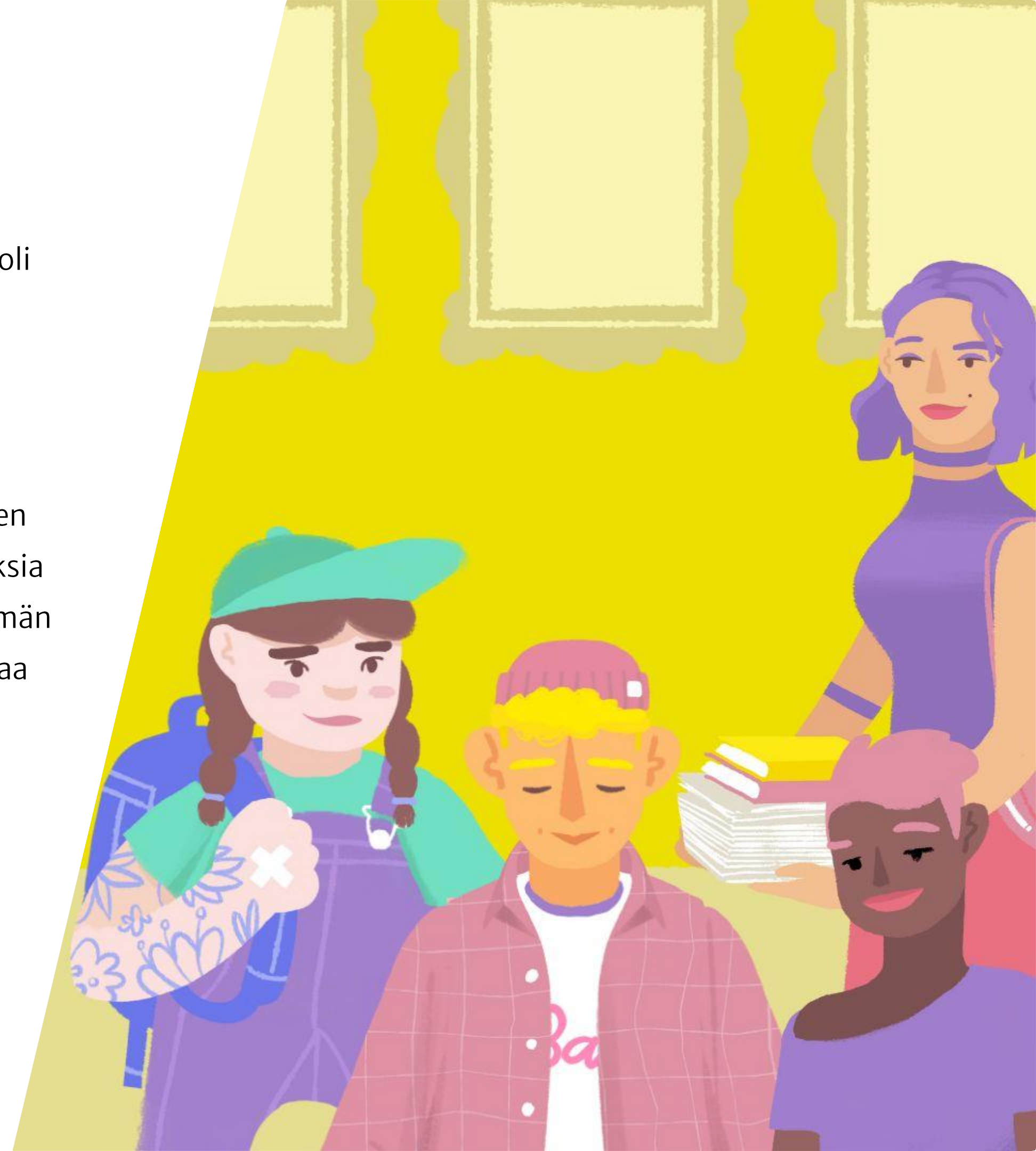

Kyselyn taustasta

Nyyti ry:n QueerMieli -hanke toteutti marras-joulukuussa 2024 kyselyn lhbtqa+ -korkeakouluopiskelijoille, jonka tarkoituksena oli saada suoraan sateenkaariopiskelijoilta tietoa heidän kokemuksistaan vähemmistöstressistä opiskeluympäristössä ja syrjinnän kokemuksista korkeakouluissa.

Kyselymme ei vastaa kaikkien lhbtqa+ -korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia korkeakoulumaailmasta ja opiskelusta. Kyselyn tuloksia ei voida pitää tilastollisesti yleistettävänä. Uskomme silti, että tämän kyselyn tuloksilla on mahdollista syventää ymmärrystä ja laajentaa näkökulmia niistä sateenkaariopiskelijoiden hyvinvointieroista, joista Suomessa on kertynyt tutkimustietoa mm. THL:n Kouluterveyskyselyistä sekä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr:n Opiskelijabarometreistä.

Haluamme kiittää jokaista vastaajaa kyselyyn käyttämästäanne ajasta sekä syventävistä lähes 600 avovastauksesta!

Teknisiä tietoja kyselystä

Kyselyn kohderyhmää olivat kaikki alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa sekä tohtoriopintojaan suomalaisissa korkeakouluissa suorittavat lhbtqa+ - opiskelijat taustasta riippumatta. Kyselyä markkinoitiin opiskelija- ja ylioppilaskuntien, sateenkaariopiskelijajärjestöjen, sateenkaarijärjestöjen sekä Nyytin sosiaalisen median ja verkkosivujen kautta. Kysely oli auki vastaajille 20.11.–22.11.2024, ja siihen pystyi vastaamaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kyselyyn vastasi yhteensä 612 opiskelijaa ympäri Suomen.

Voit lukea tarkemmin kyselyn taustoista ja sen toteutuksesta kirjallisesta tulosraportista. Kyselyn tuloksista löytyy myös tiivistelmä.

Kyselyn tulokset diasarjassa

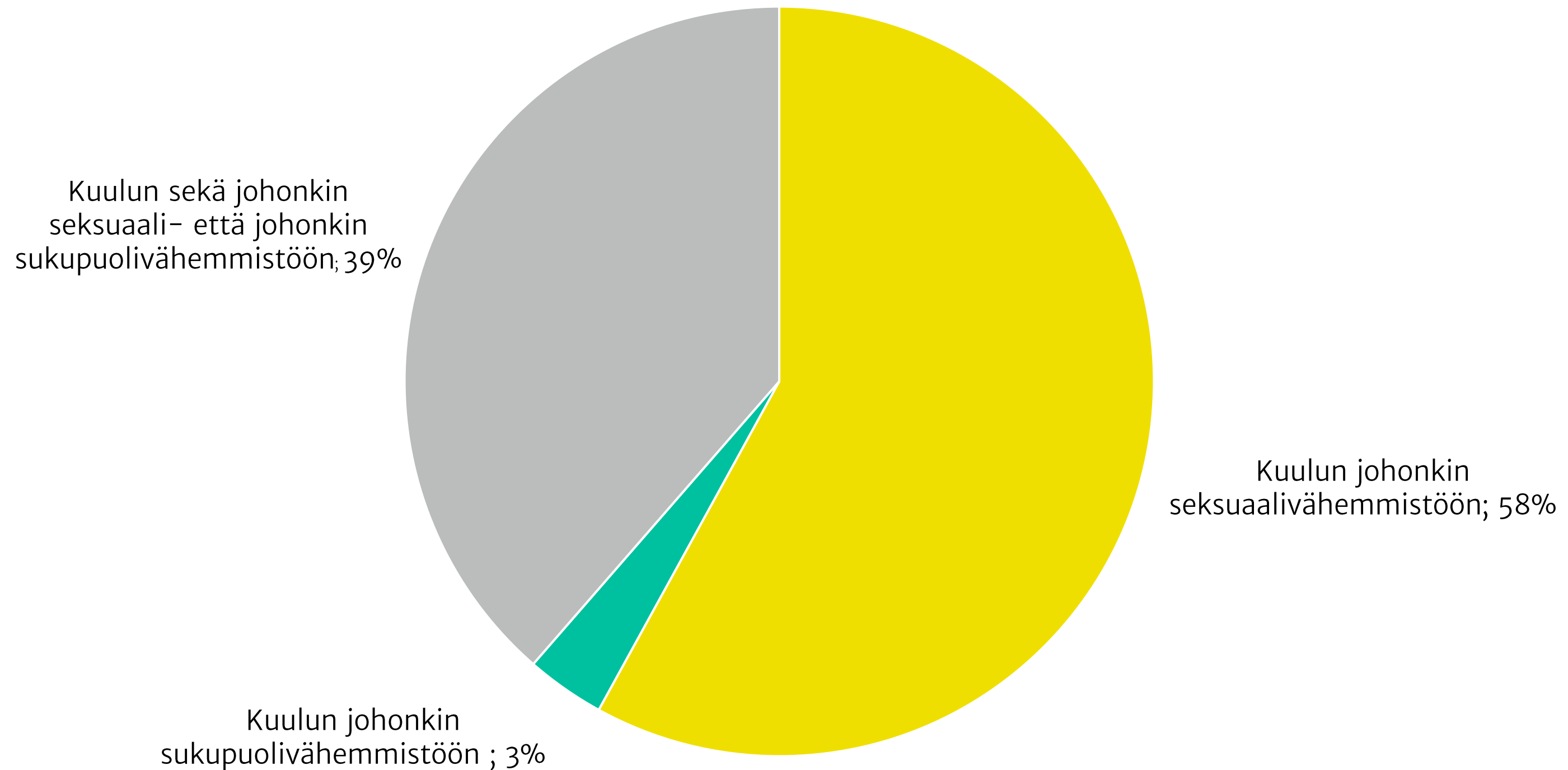
Tässä diasarjassa esitämme kaavioilla, miten kunkin kysymyksen kohdalla vastaukset jakaantuivat. Dioissa ylimpänä on jakauma kaikkien vastaajien kesken.

Taulukoista voit verrata, miten vastaukset erosivat pelkästään seksuaalivähemmistöihin (SV) kuuluvien ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vastaajien kesken. Pelkästään sukupuolivähemmistöihin kuuluvien (SPV) osuus vastaajista oli niin pieni, että taulukossa ne on yhdistetty heidän vastauksiin, jotka samanaikaisesti kuuluvat sekä sukupuoli-, että seksuaalivähemmistöihin (SPV & SV).

Kaavioiden vierestä ja välidioista löytyy myös kyseistä teemaa valottavia lainauksia avovastauksista. Julkaisemme vain sellaisia avovastauksia, joiden koulutus- ja vaikuttamiskäyttöön vastaaja on antanut suostumuksensa.

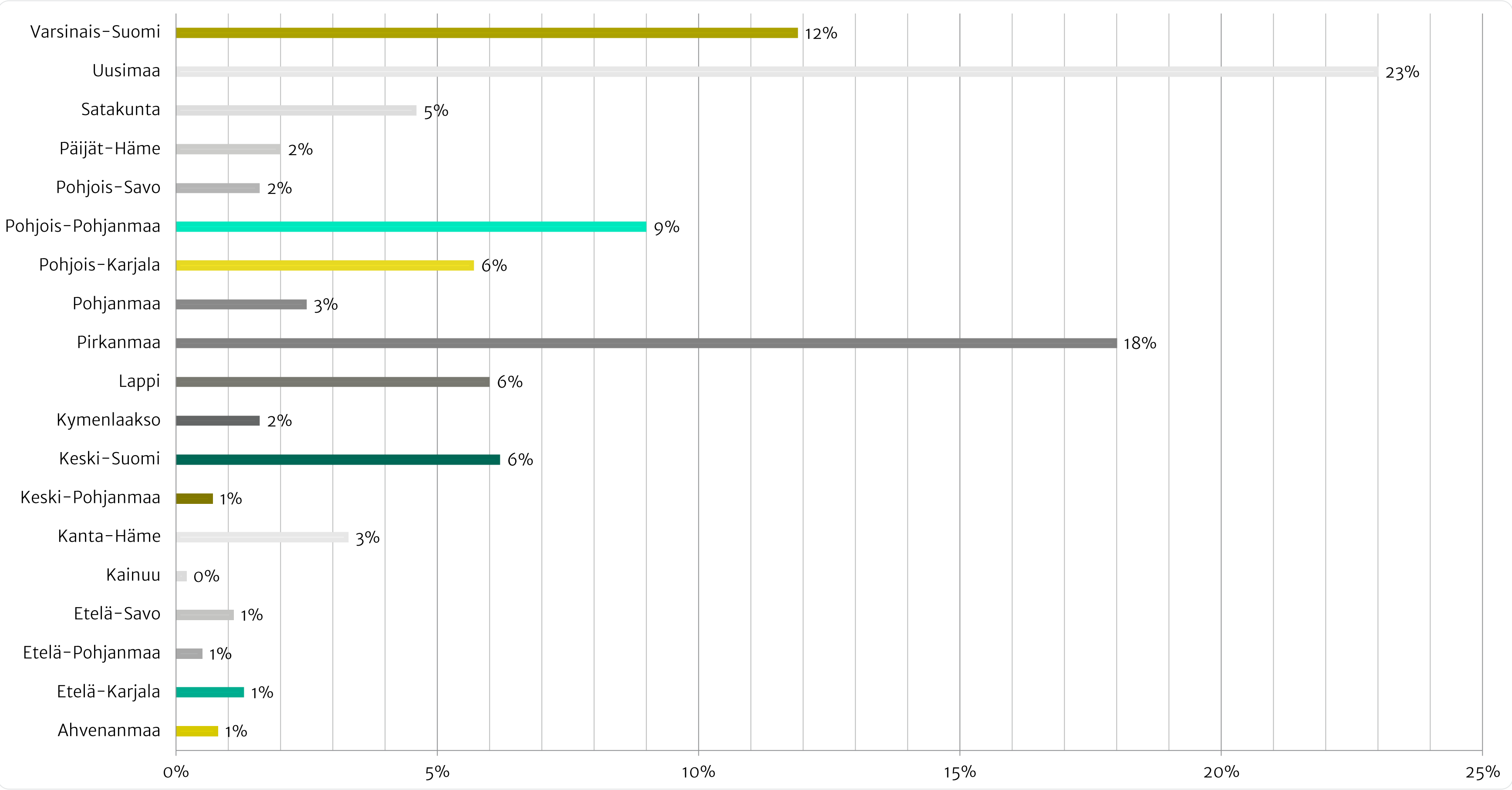
Vähemmistöön kuuluminen

1.1. Taustatiedot: Vähemmistöön kuuluminen (N=612)

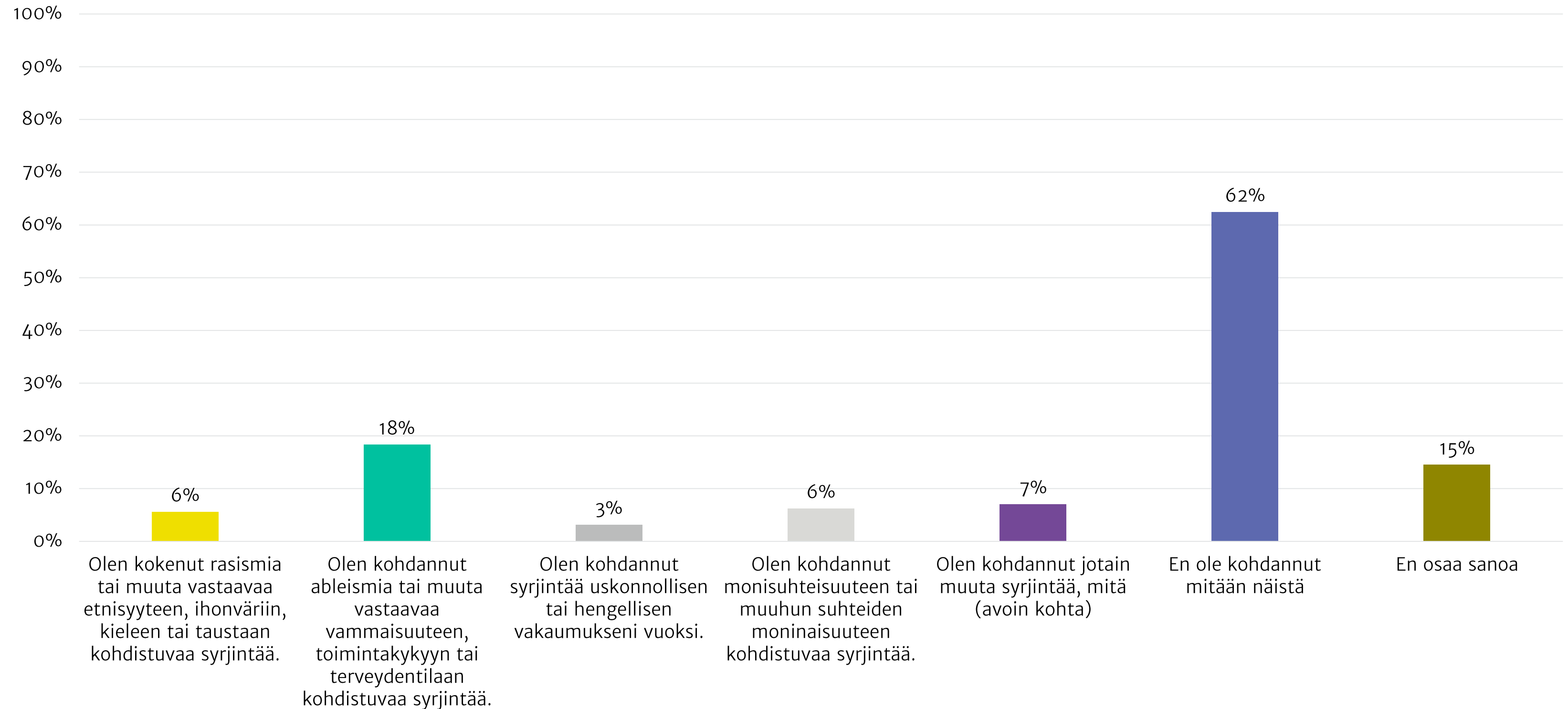
■ Kuulun johonkin seksuaalivähemmistöön ■ Kuulun johonkin sukupuolivähemmistöön ■ Kuulun sekä johonkin seksuaali- että johonkin sukupuolivähemmistöön

Korkeakoulun sijaintimaakunta

Moniperusteinen syrjintä

1.3. Moniperusteisen syrjinnän kokemukset (N=612)

Avovastauksissa mainitaan näiden syrjintäperusteiden lisäksi poliittinen vakaumus (4), ikä (3), sosioekonominen tausta (3), ulkonäkö (2) ja kieli (2).

Moniperusteisen syrjinnän kokemuksia

- ”Yliopistossa ryhmätöitä tehdessä olen törmännyt toistuvasti siihen , ettei opiskelijoiden joukossa oleteta olevan seksuaalivähemmistöön kuuluvia ja / tai vammaisia opiskelijoita. Tämä on johtanut siihen, että turvallisen tilan periaatteet välillä unohtuvat ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvista ja/tai vammaisista ihmisistä on voitu puhua opiskelijoiden ryhmätyön aikana hyvinkin vähättelevään tai jopa avoimen kielteiseen sävyyn.”
- ”Minua on haukuttu vammaiseksi, kun huomautin erään opiskelijayhdistyksen hallituksen käyttävän rasistista ja transfobista stickerpackiä virallisessa Telegram-ryhmässään.”
- ”Olen kuullut, että ’Kyllä nyt täytyy ihan suoraan sanoa, että nää jatko -opinnot on ihmisille, joilla ei ole dysleksia’, ’uskonnollinen ihminen on aina älykkyydosamäärältään matalampi kuin keskimäärin’.”
- ”Parisuhdettani väheksytään eikä sitä pidetä monogamisten suhteiden kanssa saman arvoisena. Sekundäärikumppaneita en halua ottaa mukaan tapahtumiin tms sillä koen että meitä katsotaan pitkin nenänvartta.”
- ”Yliopistossa väheksytään ja säälitään työväenluokan ihmisiä, puhutaan alentavasti ja kyseenalaistetaan älykkyyttä, pukeutumistapoja sekä kulttuuritietämystä.”
- ”Olen kristitty ja olen muutamaan kertaan kohdannut epäkunnioittavan tuntuista vitsailua vakaumukseni vuoksi.”

Korkeakouluarki ja -ilmapiiri

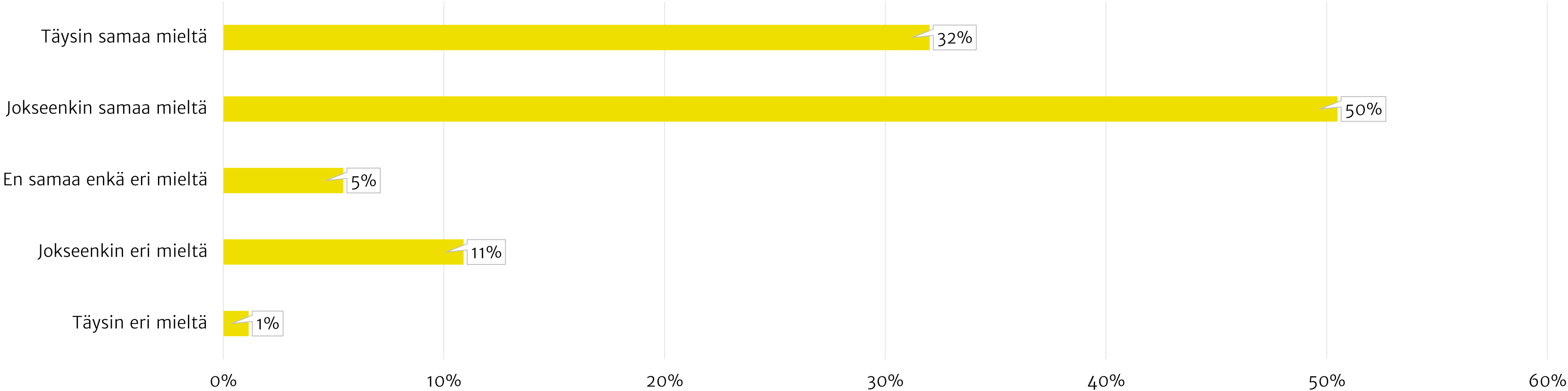

Tässä osiossa on väittämiä opiskelun arkeen, korkeakoulun ilmapiiriin sekä sateenkaariystävällisyyteen liittyen.

Pylväskaavioissa ja taulukkojen prosenttijakaumissa on jätetty huomioimatta he, jotka valitsivat vastausvaihtoehdon “Väittäjä ei koske minua”.

Korkeakouluympäristön yleinen ilmapiiri

2.1. Koen korkeakouluympäristöni yleisesti ilmapiiriltään turvalliseksi lhbtqa+-opiskelijoille. (N=606)

Koen korkeakouluympäristöni...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	37,7 %	24,2 %
Jokseenkin samaa mieltä	49,7 %	51,6 %
En samaa enkä eri mieltä	4,0 %	7,4 %
Jokseenkin eri mieltä	8,3 %	14,5 %
Täysin eri mieltä	0,3 %	2,3 %
Väittämä ei koske minua	1,4 %	0,4 %

”Yliopistomme on turvallinen paikka opiskella.”

”Ilmapiiri ei suoranaisesti syrji, mutta ei myöskään tunnu turvalliselta kertoa omasta identiteetistään. Olettamukset ovat vahvoja ja vähemmistöjen olemassaoloa ei aina huomioida.”

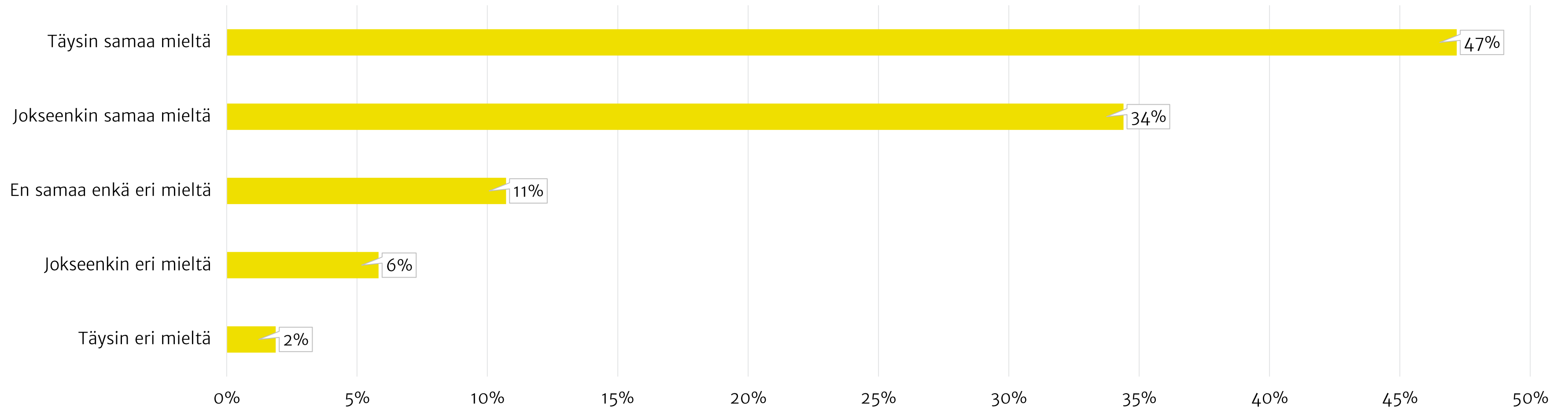
”Korkeakoulukenttä on kokemukseni mukaan hyvin vapaamielinen. En ole kohdannut minkäänlaista syrjintää. Olen ihmisenä muutakin kuin pelkkä homo. Ihmiset osaavat nähdä hyvin sen taakse.”

Havaintoja korkeakouluympäristön ilmapiiristä

- ”Oman kokemukseni mukaan opiskelukaverit ovat suhtautuneet myönteisesti seksuaaliseen suuntautumiseeni, kun olen kertonut heille asiasta. Koen kuitenkin, että korkeakouluni ilmapiiri ja organisaatio, johon minua valmistetaan, on hyvin konservatiivinen. Tämä tulee esiin opetuksessa sekä opettajien puheissa ja asenteissa. Tämän takia en koe oloani turvalliseksi sen suhteen, että voisin olla täysin avoimesti oma itseni kyseisessä organisaatiossa.”
- ”Ongelmatilanteissa on harvoin kyse pahantahtoisuudesta, vaan enemmän siitä, että joko sivuutetaan vähemmistöjen olemassaolo (esim. käyttämällä aineistoja, joissa on vain kaksi sukupuolta, tai siivoamalla asiaa problematisoimatta kolmas vaihtoehto pois tilastosyistä) tai tiedon puutteen takia ollaan tökeröjä (esim. terveydenhuollossa käytetään infopankkina tilanteessa, jossa haluaisin vain olla potilas). Avointa vihamielisyyttä olen kohdannut hyvin harvoin.”
- ” Lhbtqia+ ihmisille suunnattuja tapahtumia on ainoastaan opiskelijoiden oman lhbtqia+ järjestön järjestämänä. Minut kohdataan sellaisena kuin olen ja tunnen itseni yhteenkuuluvaksi järjestön tapahtumissa mutta muissa yleisissä tapahtumissa epäröin olla oma itseni. Koulussa omalla luokallani on hyvin avoin ilmapiiri ja sekä opiskelijat että opettajat ottavat lhbtqia+ ihmiset huomioon mutta muilla aloilla ilmapiiri on ahdasmielisempi.”

Identiteetistä kertominen

2.2. Kertoessani identiteetistäni tai taustastani korkeakoulussani, minut on kohdattu hyvin ja asiallisesti. (N=532)

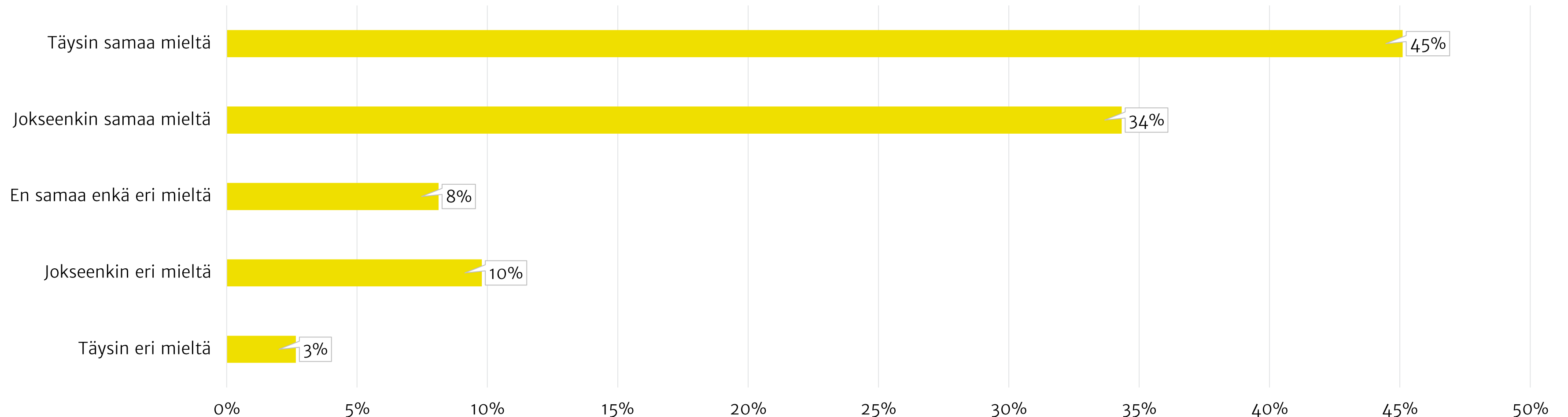

Kertoessani identiteetistäni tai taustani...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	56,6 %	34,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	31,3 %	38,6 %
En samaa enkä eri mieltä	7,9 %	14,5 %
Jokseenkin eri mieltä	4,0 %	8,3 %
Täysin eri mieltä	0,3 %	4,0 %
Väittämä ei koske minua	14,4 %	11,3 %

”En oo kauheesti puhunut lgbtq asioista koulussa muuten kuin kavereiden kesken. Oon muusu, mutta se harvoin tulee kenellekään ilmi ellei olla läheisiä kavereita tai puhuta englantia. En osaa sanoa miten siihen reagoitaisiin, mutta epäilen, että suurin osa ois ihan myönteisiä.”

Avoimuus korkeakoulussa

2.3. Voin halutessani olla avoimesti lhbtq+-opiskelija korkeakoulussani. (N=603)

Voin halutessani olla avoimesti lhbtq+-opiskelija...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	47,9 %	41,3 %
Jokseenkin samaa mieltä	34,7 %	33,9 %
En samaa enkä eri mieltä	7,5 %	9,1 %
Jokseenkin eri mieltä	8,3 %	11,8 %
Täysin eri mieltä	1,7 %	3,9 %
Väittämä ei koske minua	1,7 %	1,2 %

”Opiskelen humanistiksi, joten uskon sen olevan isoin syy siihen miksi olen kokenut vähän syrjintää koulussani. Tunnen koulussani monia muitakin vähemmistöön kuuluvia.”

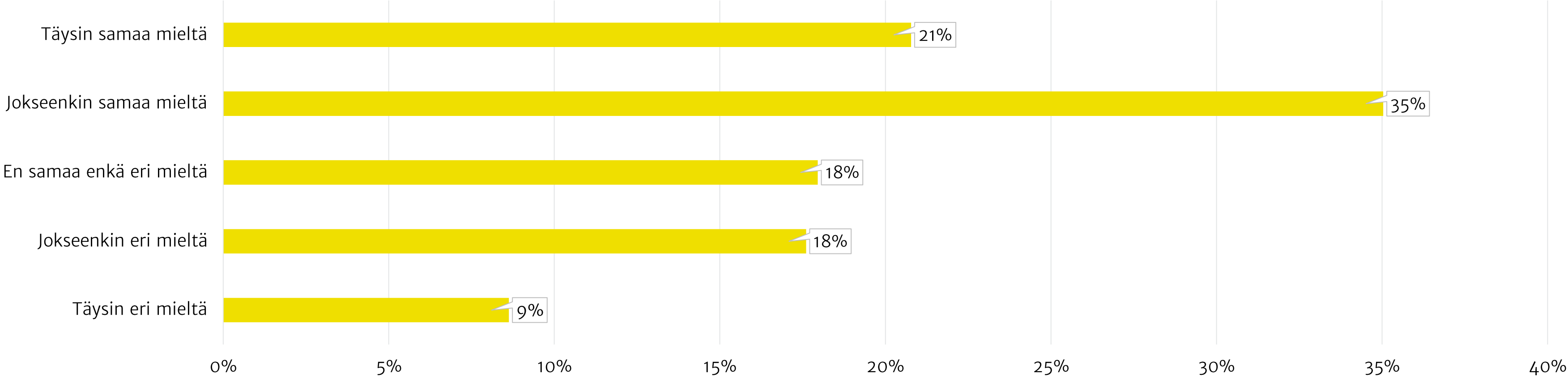
”En ole halunnut ’kokeilla’, millaisen reaktion saisin, jos kertoisin identiteetistäni. Toivoisin ympäristöä, jossa tietäisin olevani turvassa ennen kuin joudun henkilökohtaisesti kokemaan, miten sateenkaari-ihmisiin suhtaudutaan.”

Näkyvyyden ja näkymättömyyden merkitys

- ”Useampaan kohtaan joutui vastaamaan tavalla ”väittämä ei koske minua” koska olen tiedostetusti välttänyt monen asian tekemisen tai osallistumisen, ettei vaikka häirintää tai syrjintää mahdollistavia tilanteita syntyisi niin paljon. En täten myöskään kohtaa minun identiteettiä syyllistäviä tai kyseenalaistavia kommentteja, sillä en ole ensimmäisenä kertomassa minun seksuaalivähemmistöön kuulumisesta, saatika siitä että kuulun sukupuolivähemmistöön julkisilla paikoilla.”
- ”En piilottele suuntautumistani, mutta joskus minua jännittää puhua siitä, kun tuntuu, että kaikki opiskelutoverini ovat heterosuhteissa tai etsivät sellaista. // Toisaalta tiedän heidän suhtautuvan positiivisesti: meillä on oikein hyväksyvä ilmapiiri. Myös opettajamme ovat ihania, ja yhteen heistä törmäsinkin viime Pridessa, joten tiedän voivani olla oma itseni hänen seurassaan. Olen kokenut, että koulumme suhtautuu myös sateenkaareviin myönteisesti ja tarvittaessa puuttuu syrjintään. Itse en ole kokenut tai nähnyt syrjintää koulussamme.”
- ”On kamalaa kun joku/jotkut muut esim. luennolla puhuvat epäkunnioittavaan sävyyn vähemmistöryhmästä johon kuulut, ilman että he tietävät että lukeudut itsekin siihen joukkoon. Pahemmaksi tilanteen tekee, jos kukaan muu ei kyseenalaista sellaisia kommentteja. Tulee todella näkymätön ja joukosta eristetty olo.”
- ”Yksi syy siihen, että pidän nykyään yleensä aina jossain muodossa pride-symbolia ylläni, on se, että toivon että ehkä muut jättäisivät ainakin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvat epämääräiset kommentit sanomatta koska ”heikäläisiä” on selkeästi paikalla myös ne kuulemassa. Harvempi kuitenkin kehtaa mennä suoraan haastamaan toista, on helpompaa vain supatella ’omien joukossa’.”

Sateenkaari-identiteetistä puhuminen luennolla

2.4. Voin halutessani puhua avoimesti elämästäni ja kokemuksistani lhbtq+ -yhteisön jäsenenä luennolla. (N=568)

Voin halutessani puhua avoimesti ...luennoilla	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	21,2 %	20,2 %
Jokseenkin samaa mieltä	36,9 %	32,5 %
En samaa enkä eri mieltä	19,4 %	16,1 %
Jokseenkin eri mieltä	14,8 %	21,4 %
Täysin eri mieltä	7,7 %	9,9 %
Väittämä ei koske minua	8,5 %	5,5 %

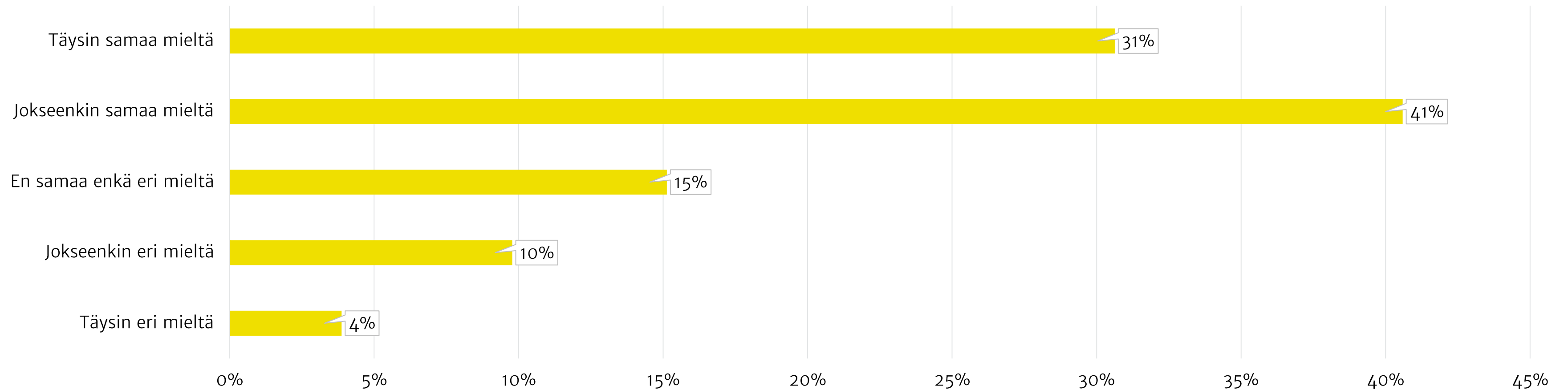
”En suoranaisesti piilottele identiteettiäni, mutten myöskään ota sitä aktiivisesti esille sillä en usko sen liittyvän tunneilla käytyihin keskusteluihin yleisrsti. Cis-olettamukset hieman häiritsevät kun luentomateriaalissa tai arkikielessä puhutaan vain naisista tai miehistä.”

Erilaisia opiskelukokemuksia

- ”Koen oloni turvalliseksi ja tervetulleeksi etenkin omassa ainejärjestössäni ja opintoalallani. Tähän on vaikuttanut sekä muiden queer-ihmisten läsnäolo että alani professorien luoma myönteinen ilmapiiri. Koenkin epävarmuutta enemmän ns. oman kuplan ulkopuolella tai erilaisten instituutiotahojen kanssa. Esim. terveydenhuollossa minua sukupuolitetaan paljon naiseksi enkä usein uskalla korjata.”
- ”Opiskelijatapahtumissa ilmapiiri on pääosin myönteinen. Luennoilla ja opetuskeskusteluissa olen kuitenkin varovainen sanomisistani. Joillakin opetuskerroilla jotkin opiskelijat ovat hyvin vahvoina sanankääntein kritisoineet, jos esimerkiksi opettaja tai joku vertaisista on osoittanut opetuksessa tukeaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä kohtaan. Asiattomaan kielenkäyttöön on onneksi puututtu tehokkaasti, mutta tapaukset ovat jättäneet itseni varovaiseksi, ja koen että opetuksessa on ollut helpompaa itselle piiloutua, ja jättää omat kokemukset ja näkökulmat kertomatta.”
- ”Yliopistossa ryhmitöitä tehdessä olen törmännyt toistuvasti siihen, ettei opiskelijoiden joukossa oleteta olevan seksuaalivähemmistöön kuuluvia ja / tai vammaisia opiskelijoita. Tämä on johtanut siihen, että turvallisen tilan periaatteet välillä unohtuvat ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvista ja/tai vammaisista ihmisistä on voitu puhua opiskelijoiden ryhmätyön aikana hyvinkin vähättelevään tai jopa avoimen kielteiseen sävyyn. Opiskelen sosiaalityötä, joten seksuaalisuuteen ja vammaisuuteen liittyvät teemat ovat opinnoissa ja opiskelijoiden ryhmätöissä toistuvasti esillä. Etenkin verkkokurssien keskusteluissa syrjivä puhetapa on ollut valitettavan yleinen.”

Sateenkaari-identiteetistä puhuminen tapahtumissa

2.5. Voin puhua avoimesti elämästäni ja kokemuksistani lhbtiqa+ -yhteisön jäsenenä korkeakoulun järjestämissä tapahtumissa. (N=542)

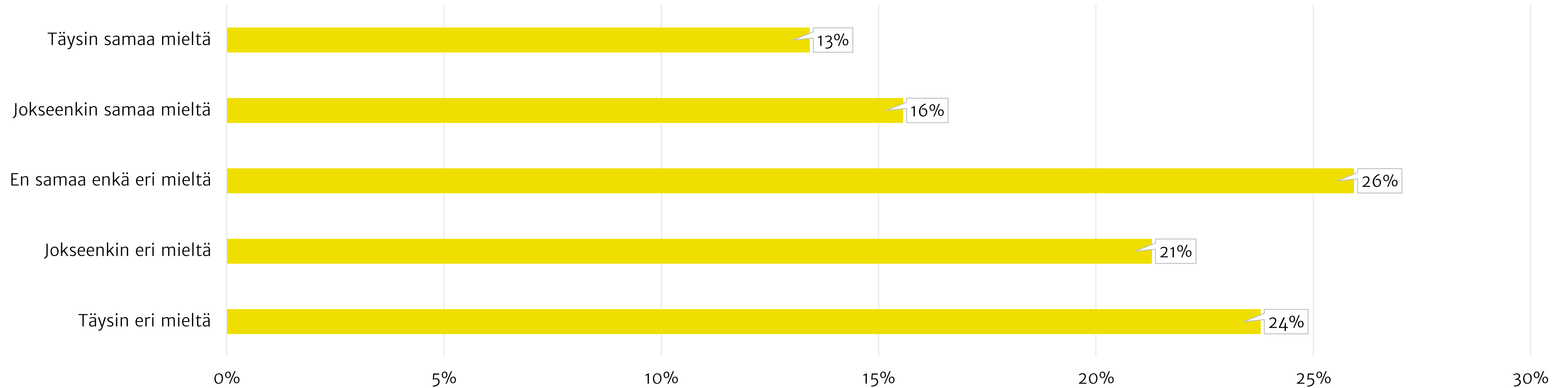

Voin puhua avoimesti elämästäni... ..tapahtumissa	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	31,3 %	29,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	43,7 %	36,3 %
En samaa enkä eri mieltä	15,8 %	14,2 %
Jokseenkin eri mieltä	7,3 %	13,3 %
Täysin eri mieltä	1,9 %	6,6 %
Väittämä ei koske minua	11,0 %	12,1 %

”Yliopiston virallisissa tilaisuuksissa tai ainejärjestöissä en ole kohdannut syrjintää, päin vastoin homous on jopa auttanut verkostoitumaan; lasikaappihomo näyttää itsestään aina haavoittuvaisuuksia, ja ihmisten on helmpompi kokea minut aitona ja lähestyttävänä.”

Sateenkaarierityisiä palveluita

2.6. Korkeakoulussani on tarjolla minulle kohdennettuja palveluja (esim. vertaistuelliset tapaamiset) Ihbtiqa+ -opiskelijana. (N=559)

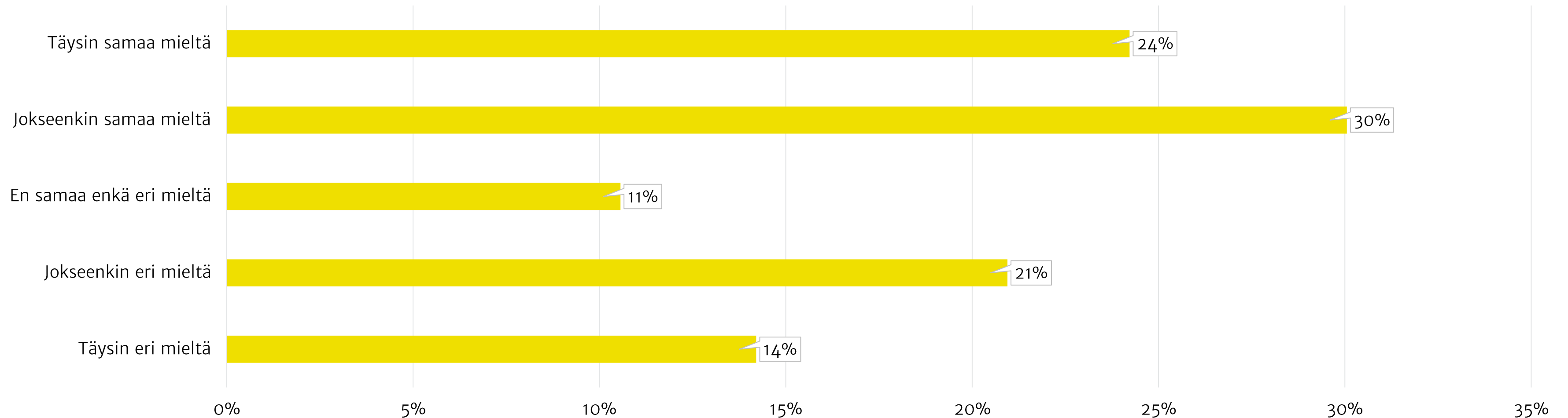

Korkeakoulussani on tarjolla minulle kohdennettuja palveluja...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	13,2 %	13,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	14,5 %	17,0 %
En samaa enkä eri mieltä	27,4 %	24,1 %
Jokseenkin eri mieltä	23,0 %	19,1 %
Täysin eri mieltä	22,0 %	26,1 %
Väittämä ei koske minua	10,4 %	6,2 %

”Minä olin aikoinaan järjestämässä koululleni sateenkaarevaa ryhmää, mutta tämä tyssäsi omien kiireiden, muuton ja vapaaehtoisten puutteen vuoksi. Viime keväänä pidettiin ensimmäinen yhteistyö tapahtuma paikallisen priden kanssa, mutta en tiedä tiesivätkö tiedekuntamme ulkopuoliset tapahtumasta.”

Sukupuolineutraalit wc-tilat

2.7. Korkeakoulussani on tarjolla sukupuolineutraaleja wc- sekä (tarvittaessa) pukeutumistiloja. (N=549)

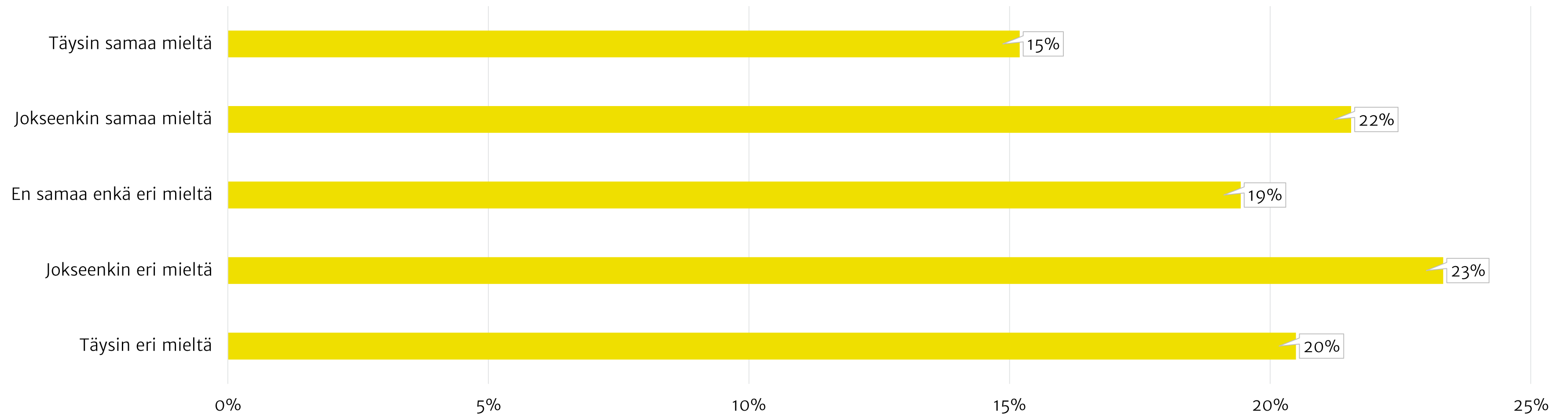
Korkeakoulussani on tarjolla sukupuolineutraaleja wc-tiloja...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	27,9 %	19,8 %
Jokseenkin samaa mieltä	32,9 %	26,6 %
En samaa enkä eri mieltä	10,3 %	10,9 %
Jokseenkin eri mieltä	16,3 %	26,6 %
Täysin eri mieltä	12,6 %	16,1 %
Väittämä ei koske minua	15,2 %	3,5 %

”Wc:t eivät ole sukupuolineutraaleja, mikä aiheuttaa minussa paljon ahdistusta.”

”Kaikki vessat (paitsi esteetön vessa) ovat yliopistollani sukupuolitettuja (myös lukittavat yksilövessat, jotka olisi erittäin helppo muuttaa sukupuolineutraaleiksi). Sukupuolivähemmistöt saavat käyttää esteetöntä vessaa.”

Sateenkaarierityiset tapahtumat

2.8. Korkeakoulussani on tarjolla minulle kohdennettuja tapahtumia lhbtqa+ -opiskelijana. (N=566)

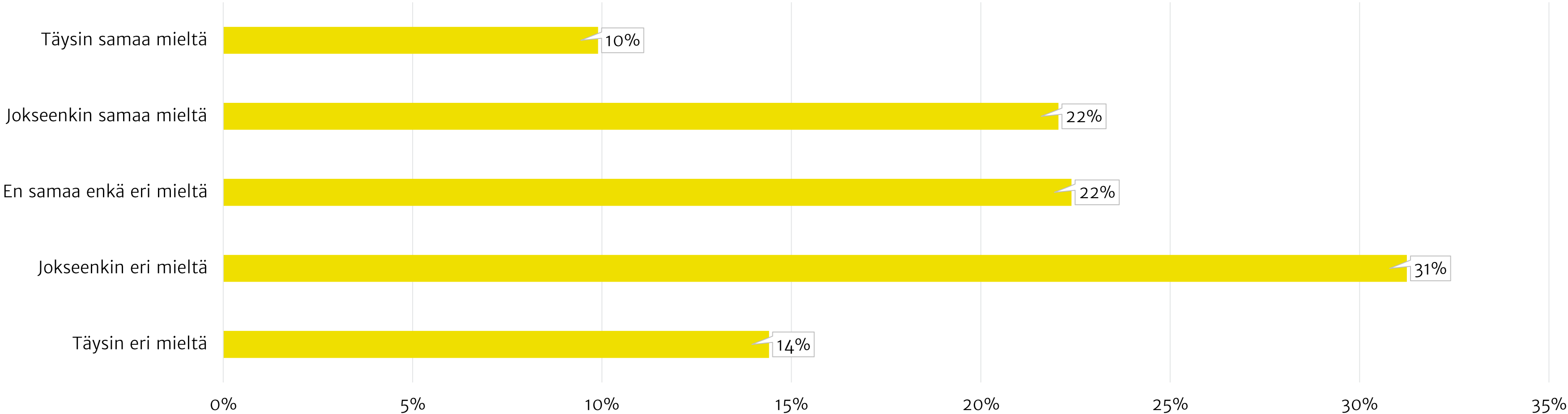

Korkeakoulussani on tarjolla minulle kohdennettuja tapahtumia...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	14,2 %	19,8 %
Jokseenkin samaa mieltä	23,1 %	26,6 %
En samaa enkä eri mieltä	20,0 %	10,9 %
Jokseenkin eri mieltä	24,0 %	26,6 %
Täysin eri mieltä	18,8 %	16,1 %
Väittämä ei koske minua	8,5 %	3,5 %

”Ämnesförening vid min yrkeshögskola (inom konst och kultur) ordnar nu som då samarbeten med Regnbågsallians. De har haft pysselkvällar, vilket har varit supertrevliga!”

Lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan opetuksessa

2.9. Koen, että lhbtqa+ -opiskelijat huomioidaan opetuksessa ja opetusmateriaaleissa. (N=576)

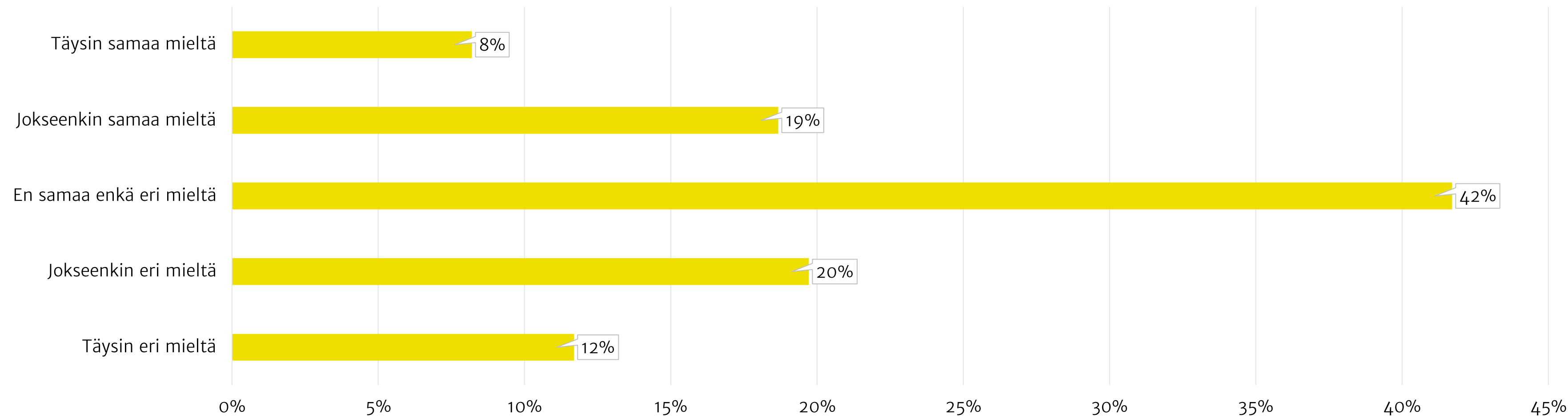

Koen, että lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan opetuksessa...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	10,6 %	8,9 %
Jokseenkin samaa mieltä	22,1 %	22,0 %
En samaa enkä eri mieltä	27,6 %	15,5 %
Jokseenkin eri mieltä	29,1 %	34,2 %
Täysin eri mieltä	10,6 %	19,5 %
Väittämä ei koske minua	7,0 %	4,3 %

”Sateenkaarevuus (ja muut vähemmistöryhmät) mainitaan opetuksessa yleensä vain kun ne ovat esitelmän aiheena. Sosionomin opinnoissa koen tämän ongelmalliseksi. Tuntuu, että pitää itse tuoda näitä näkökulmia esiin, kun ne jäävät jatkuvasti huomioimatta. Koen jatkuvasti opiskelevani enemmistön näkemyksiä, jotka usein tuntuvat pinnallisilta ja jättävät minun yhteisöni ulkopuolelle.”

Lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan päätöksenteossa

2.10. Koen, että lhbtqa+ -opiskelijat huomioidaan päätöksenteossa korkeakoulussani. (N=573)

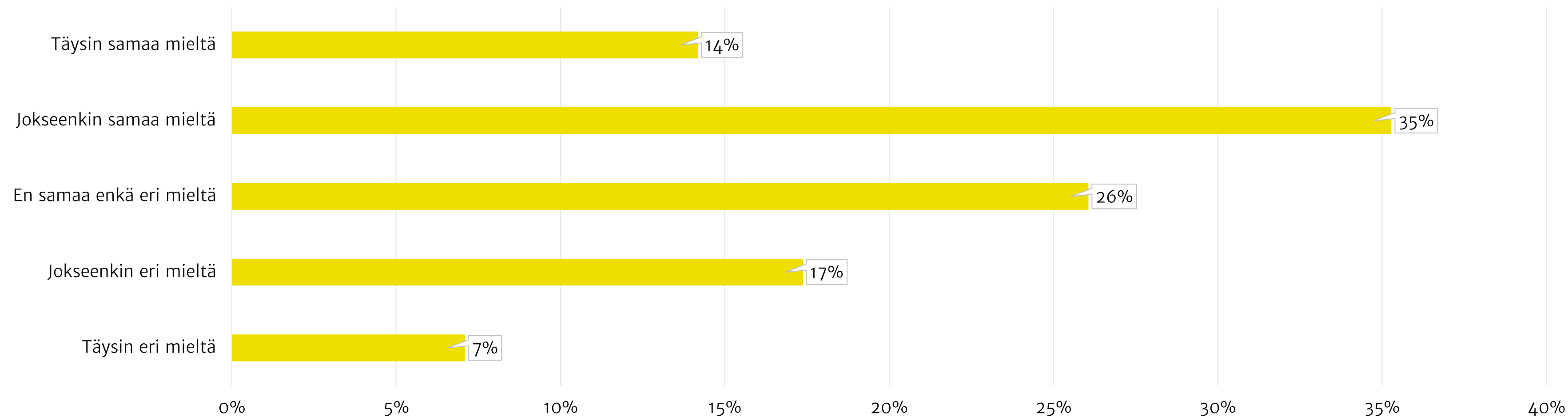

Koen, että lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan päätöksenteossa...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	10,1 %	5,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	20,9 %	15,8 %
En samaa enkä eri mieltä	44,5 %	38,1 %
Jokseenkin eri mieltä	17,8 %	22,3 %
Täysin eri mieltä	6,8 %	18,2 %
Väittämä ei koske minua	8,2 %	3,9 %

”Siis musta tuntuu että ihmiset ois kyllä suvaitsevaisia mutta en silti halua olla avoimesti esim muunsukupuolinen ja sit joudun olettamuksen kohteeks ja en oo pahemmin tutustunu miten täällä syrjintään puututaan tai mitä päätöksenteossa tapahtuu”

Lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan tapahtumissa

2.11. Koen, että lhbtqa+ -opiskelijat huomioidaan tapahtumissa korkeakoulussani. (N=564)

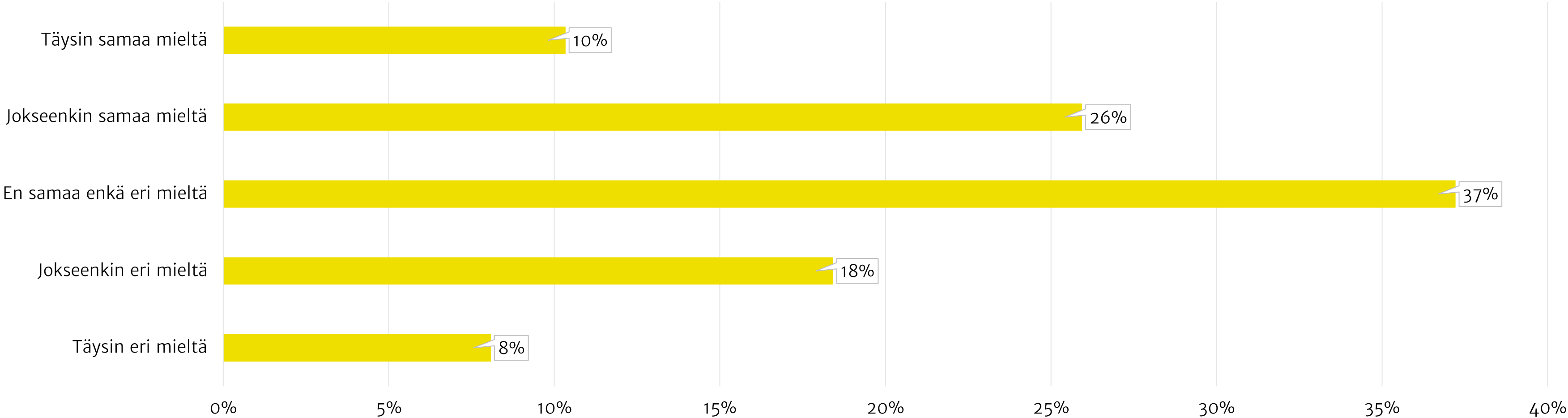

Koen, että lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan tapahtumissa...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	14,9 %	13,3 %
Jokseenkin samaa mieltä	39,0 %	30,3 %
En samaa enkä eri mieltä	26,0 %	26,1 %
Jokseenkin eri mieltä	15,5 %	19,9 %
Täysin eri mieltä	4,6 %	10,4 %
Väittämä ei koske minua	9,0 %	6,2 %

”Muunsukupuolisia ei huomioida pukukoodissa, tai saunavuoroissa. Olen huomannut että ihmiset ovat olleet kiusaantuneet siitä, että sukupuoltani ei voi helposti päätellä.”

Lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan terveydenhuollossa

2.12. Koen, että lhbtqa+ -opiskelijat huomioidaan opiskelijaterveydenhuollossa. (N=532)

Koen, että lhbtqa+-opiskelijat huomioidaan opiskelijaterveyden...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	12,6 %	7,4 %
Jokseenkin samaa mieltä	24,2 %	28,3 %
En samaa enkä eri mieltä	41,4 %	31,7 %
Jokseenkin eri mieltä	17,9 %	19,1 %
Täysin eri mieltä	4,0 %	13,5 %
Väittämä ei koske minua	14,9 %	10,5 %

”kyllähä se pelottaa miten siellä kohdataan kun mun sukupuoli-merkintä vaihtuu, mut vähemmän mua pelottaa opiskelijaterveydenhuollossa kuin julkisella puolella, koska luotan et ku YTHS:llä ollaan enemmän nuorten kaa tekemisissä nii ehkä kohdataanki enemmän vähemmistöön kuuluvia ihmisiä”

Kokemuksia huomioiduksi tulemisesta...

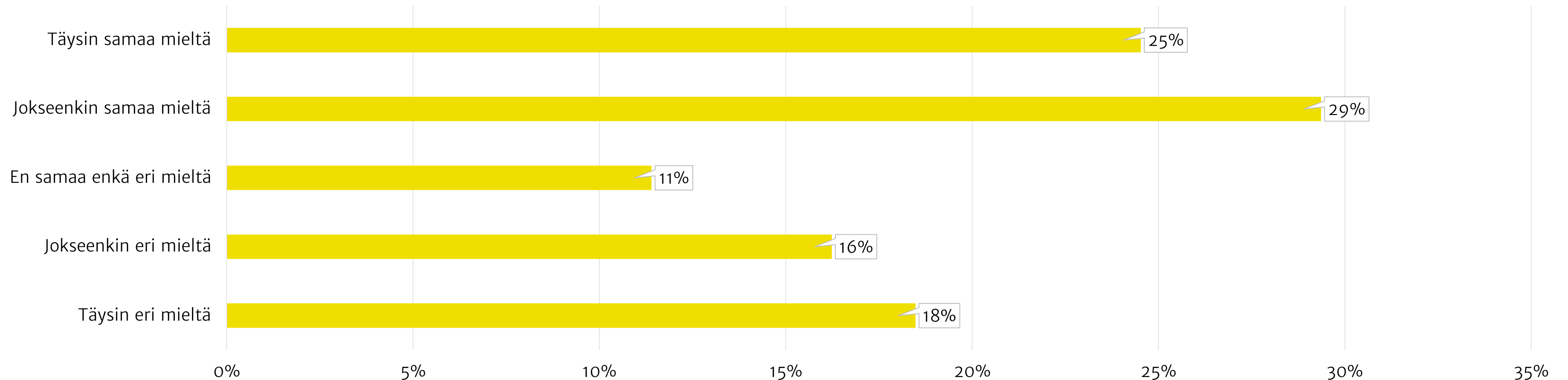
- ”Opettajat eivät ole kyselleet sen enempää tai ihmetelleet kun olen kertonut muuttavani nimeäni. En ole muuttanut nimeäni vielä muuta kuin vain sosiaalisesti, eli vanha nimeni näkyy kaikkialla, mutta minua onneksi kutsutaan uudella nimelläni. Jos lipsahduksia on tullut ja olen korjannut henkilöitä, he toimivat asiallisesti ja kunnioittavasti. Eräs proffa myös kysyi tarvitsenko apua nimen vaihtoon liittyvissä asioissa.”
- ”Koen, että opiskelemani ala (yhteiskuntatutkimus) tarjoaa turvallisen kuplan sille, että yliopisto tuntuu mukavalta paikalta olla. Koen, että se johtuu kuitenkin siitä että meitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia sattuu opiskelemaan yhteiskuntatieteissä aika paljon, ei niinkään siitä että yliopisto tekisi asian eteen jotain. Koen että se on mennyt niinpäin että koska me, opiskelijat ja opettajat olemme olemassa, otamme tilaa ja puutumme epäkohtiin on se, mikä luo turvaa, koska meillä on joukkovoimaa. Olen kuullut että esimerkiksi tekniikan kampuksella seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvilla on ollut rankempia kokemuksia, eli myös opiskeltava ala vaikuttaa esim. siinä miten ainejärjestö huomioi meidän mukaan ottamisen ja meidän turvallisuuden. Meillä yhteiskuntatutkimuksessa on todella hyvä ainejärjestö ja myös edelläkävijä monessa asiassa. Elämä tulevaisuudessa tämän kuplan ulkopuolella kyllä pelottaa.”
- ”Tiedekunnassani järjestettiin suuren kysynnän vuoksi sateenkaariväestöä käsittelevä kurssi (opiskelen yhteiskuntatieteitä). Ainejärjestöni on todella hyvin ottanut käyttöön turvallisemman tilan periaatteet ja häirintäyhdyshenkilöt tapahtumissa. Sosiaalipoliittinen vastaava tekee vuosittain aina kyselyn, jossa voi anonyymisti kertoa, jos on kohdannut syrjintää. Jos sivulliset tulevat tapahtumissa kiusaamaan, voin luottaa siihen, että oman ainejärjestöni porukka auttaa ja puolustaa minua tilanteessa, ja yleisesti puhumme avoimesti syrjinnästä tuomittavana toimintana.”

..ja itselle sopivasta huomioimattomuudesta

- ”Luonnontieteiden alalla en ole kokenut suuntaan enkä toiseen, että olisi tullut erityistä syrjintää tai tukea sateenkaariväelle. Materiaalissa ei suuremmin tule esiin vähemmistöt, koska aiheet ei ole sellaisia, joissa niiden esiintyminen olisi luonnollista ja tarpeellista. Päätöksenteosta en osaa oikein sanoa.”
- ”Vähemmistöjä ei otettu opiskelupaikassani huomioon mitenkään, sen paremmin hyvällä kuin huonollakaan tavalla. Tämä sopi minulle oikein hyvin.”
- ”Minua on kohdeltu ihmisenä ja opiskelijana, oppitunnit eivät ehkä ole oikea paikka jauhaa lhbtq+ -kokemuksiini liittyen, sillä olen ja haluan olla yksi opiskelija muiden joukossa.”
- ”En koe tarvitsevani mitään erityishuomiota. // Koen olevani täysin samaa sakkia muidenkin kanssa ja osallistun juuri niin paljon milloin mihinkin kun toiminta on kiinnostavaa. Identiteetilläni tai ominaisuuksillani ei ole tähän valintaan tekemistä.”
- ”En ymmärrä miksi minun seksuaalista suuntautumistani pitäisi jotenkin erityisesti ottaa huomioon yliopiston päätöksenteossa, opetuksessa tai opetusmateriaaleissa. Ei niissä erityisesti oteta huomioon heteroidenkaan seksuaalista suuntautumista. Toivoisin, että voitaisiin vain olla ihmisiä, eikä keskittyä siihen, että onko minua vähemmistönä nyt jotenkin erityisesti nostettu jalustalle.”

Cis- ja hetero-olettamukset opetuksessa

2.13. Minua ovat häirinneet cis- ja hetero-olettamukset korkeakouluni opetuksessa ja opetusmateriaaleissa. (N=579)

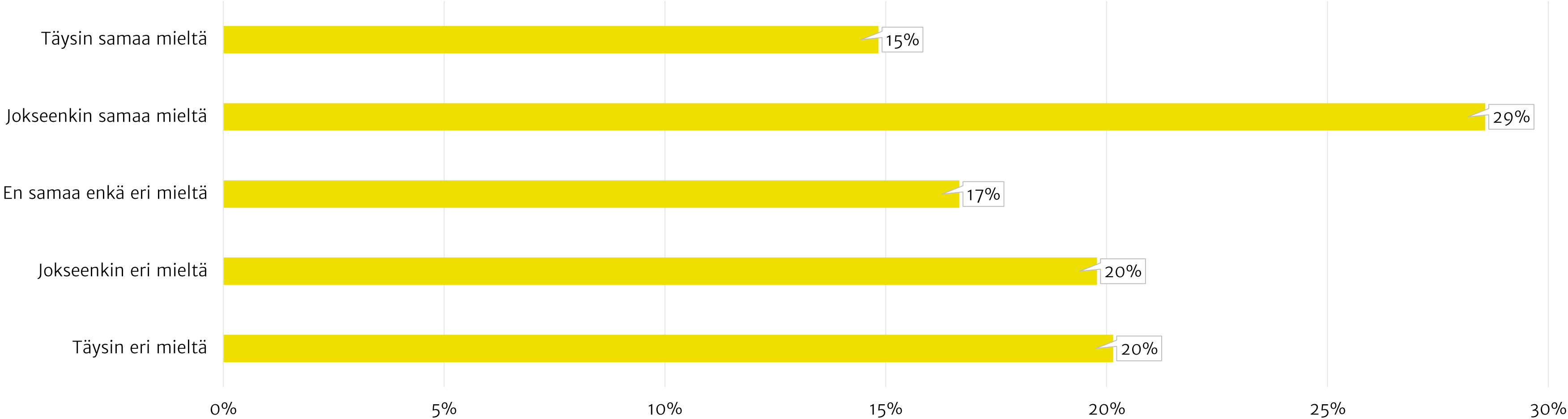

Minua ovat häirinneet... ...opetuksessa	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	17,5 %	33,9 %
Jokseenkin samaa mieltä	27,8 %	31,5 %
En samaa enkä eri mieltä	13,0 %	9,3 %
Jokseenkin eri mieltä	21,5 %	9,3 %
Täysin eri mieltä	20,2 %	16,1 %
Väittämä ei koske minua	6,8 %	3,5 %

”En suoranaisesti piilottele identiteettiäni, mutten myöskään ota sitä aktiivisesti esille sillä en usko sen liittyvän tunneilla käytyihin keskusteluihin yleisesti. Cis-olettamukset hieman häiritsevät kun luentomateriaalissa tai arkikielessä puhutaan vain naisista tai miehistä.”

Cis- ja hetero-olettamukset tapahtumissa

2.14. Minua ovat häirinneet cis- ja hetero-olettamukset tapahtumissa korkeakoulussani. (N=546)

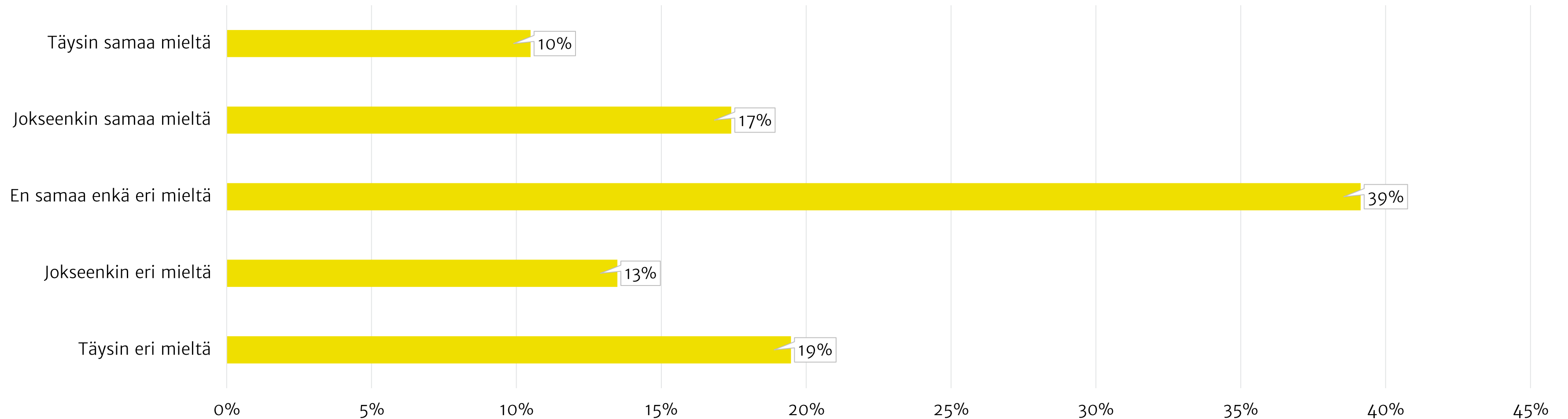

Minua ovat häirinneet... ...tapahtumissa	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	10,4 %	21,1 %
Jokseenkin samaa mieltä	28,9 %	28,1 %
En samaa enkä eri mieltä	18,9 %	13,6 %
Jokseenkin eri mieltä	20,1 %	19,3 %
Täysin eri mieltä	21,7 %	18,0 %
Väittämä ei koske minua	10,4 %	11,3 %

”Monissa tapahtumissa on jonkinlainen piilo-oletus cisheteroudesta.”

Cis- ja hetero-olettamukset päätöksenteossa

2.15. Minua ovat häirinneet cis- ja hetero-olettamukset korkeakouluni päätöksenteossa. (N=534)

Minua ovat häirinneet... ...pätöksenteossa	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	6,8 %	15,5 %
Jokseenkin samaa mieltä	15,6 %	19,9 %
En samaa enkä eri mieltä	39,9 %	38,1 %
Jokseenkin eri mieltä	15,6 %	10,6 %
Täysin eri mieltä	22,1 %	15,9 %
Väittämä ei koske minua	13,2 %	12,1 %

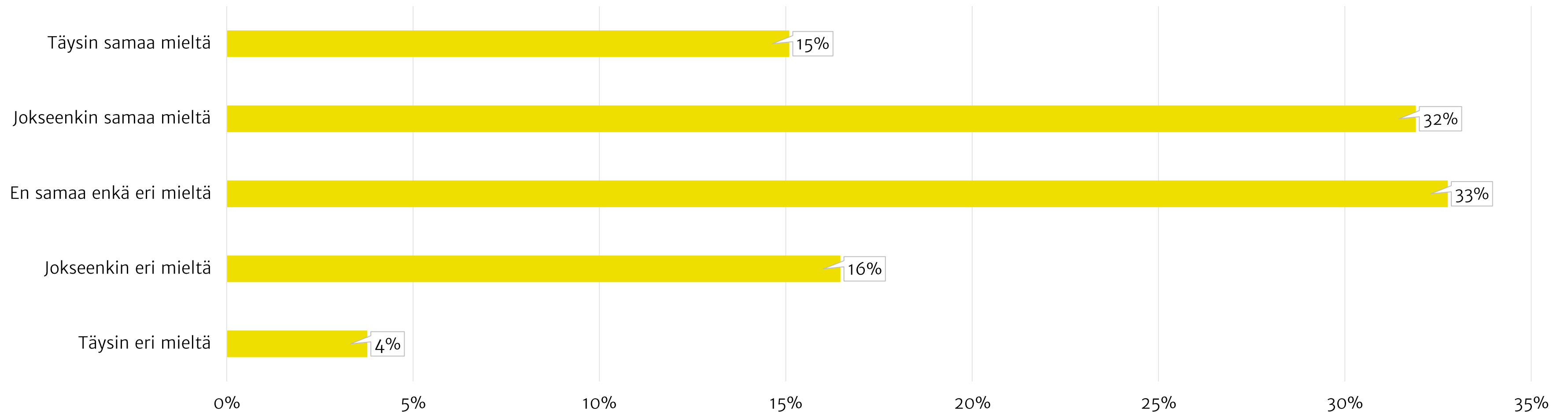
”lol en tiedä korkeakoulutason päätöksistä mitään mitkä liittyis lhbtq+ ihmisiin, saati sit palveluista.”

Väärät olettamukset ja rohkeus niiden korjaamiseen

- ”Itse en ole mistään olettamuksista turhan herkkä, koska ne ovat luonnollisia ottaen huomioon sen, että meitä on tilastollisesti paljon vähemmän. Saatan kyllä vastata kysymykseen esim. tyttöystävästä takaisin kysymällä kohteliaasti, että onko sinulla tyttö- tai poikaystävää. Lempeä opetustapa.”
- ”Tiedän, että sellaiset nopeat oletukset ja ryhmyttämiset sukupuolen mukaan ovat helppoja, mutta jos ei tunne ryhmää vielä kunnolla, kannustaisin käyttämään termejä "tytöt" ja "pojat" aika suurella varauksella – sillä helposti väärinsukupuolittaa toista ja itselleni nousee siitä sellaiset ahdistukset, etten pysty korjata henkilöä.”
- ”Olen bi-nainen miesvaltaisella insinöörialalla, eikä mieleeni tulisi ikinä huomauttaa luennoilla esim. vahnentuneesta kielenkäytöstä tai turhista sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvistä oletuksista. Koen että siten leimautuu jäykäksi ja niuhottavaksi. Opettajista paistaa välillä läpi suora homo- tai transfobisuus, mutta en uskalla puuttua siihen sen pelossa että se vaikuttaa opettajan kykyyn arvioida osaamistani.”
- ”Koen, että on todella vaikea ottaa esille sitä, että olen muunsukupuolinen. Se ei helposti näy muille ja koska nimeni ei ole sukupuolineutraali, koen oletuksia.”
- ”En halua puhua kovin avoimesti elämästäni tai ihmissuhteistani, koska oletusten rikkominen on työlästä ja epämiellyttävää. Koen ulkopuolisuutta. Oppimateriaalien binäärisyys ärsyttää, harmittaa ja harhauttaa keskittymistä.”

Toimintasuunnitelma syrjintään puuttumiseksi

2.16. Korkeakoulussani on selkeä toimintasuunnitelma syrjintään puuttumiseksi. (N=583)

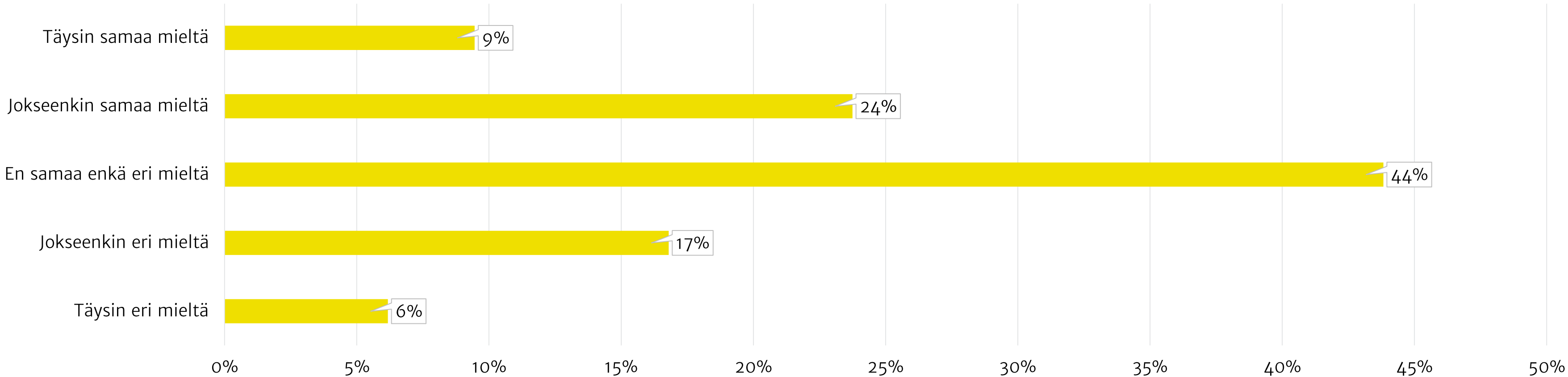
Korkeakoulussani on selkeä toimintasuunnitelma...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	15,4 %	14,6 %
Jokseenkin samaa mieltä	35,3 %	27,2 %
En samaa enkä eri mieltä	33,2 %	32,1 %
Jokseenkin eri mieltä	13,4%	20,7 %
Täysin eri mieltä	2,7 %	5,3 %
Väittämä ei koske minua	5,1 %	4,3 %

”Yliopistallani on yhdenvertaisuussuunnitelma, mutta en tiedä kuinka hyvin sitä toteutetaan käytännössä”

”Yhdenvertaisuussuunnitelman perään kyselin useammalta opettajalta, kukaan ei siitä tiennyt”

Syrjintään puututaan vakavasti

2.17. Korkeakoulussani syrjintään puututaan asian vaatimalla vakavuudella toimintasuunnitelman mukaisesti.
(N=518)

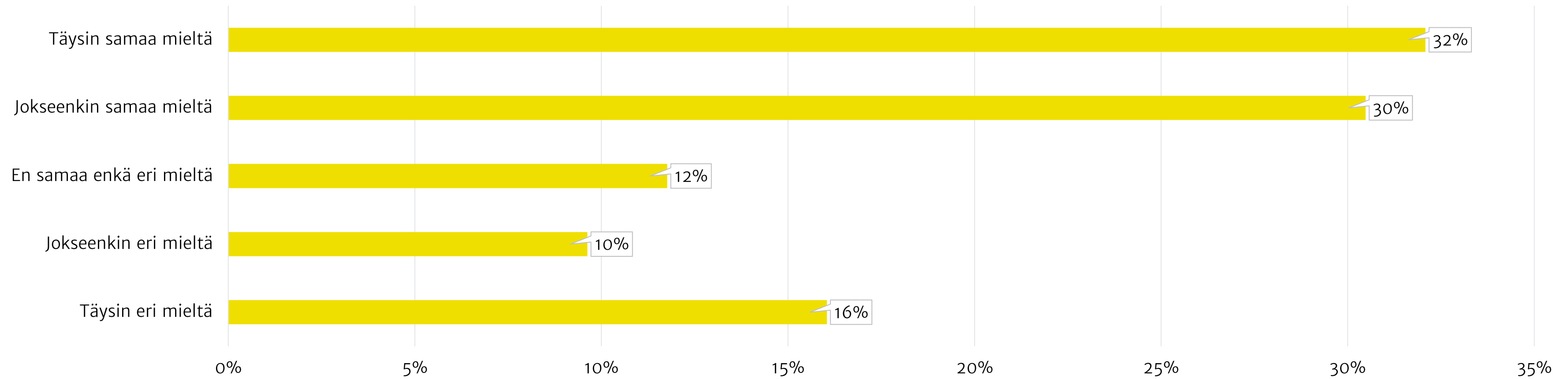
Korkeakoulussani syrjintään puututaan asian vaatimalla...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	11,5 %	6,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	25,4 %	21,5 %
En samaa enkä eri mieltä	45,1 %	42,2 %
Jokseenkin eri mieltä	14,2 %	20,2 %
Täysin eri mieltä	3,7 %	9,4 %
Väittämä ei koske minua	16,9 %	13,2 %

”Tapahtumissa häirintäyhdyshenkilöistä tiedotetaan hyvin selkeästi.”

”Kerroin syrjinnästä transnaisauteni takia ja sitä vähäteltiin sanomalla, että naisvaltaisella alalla kokisin pahempaa.”

Cis- ja hetero-olettamukset harjoittelussa

2.18. Minua on huolettanut cis- ja hetero-olettamukset työpaikalla opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen yhteydessä. (N=374)

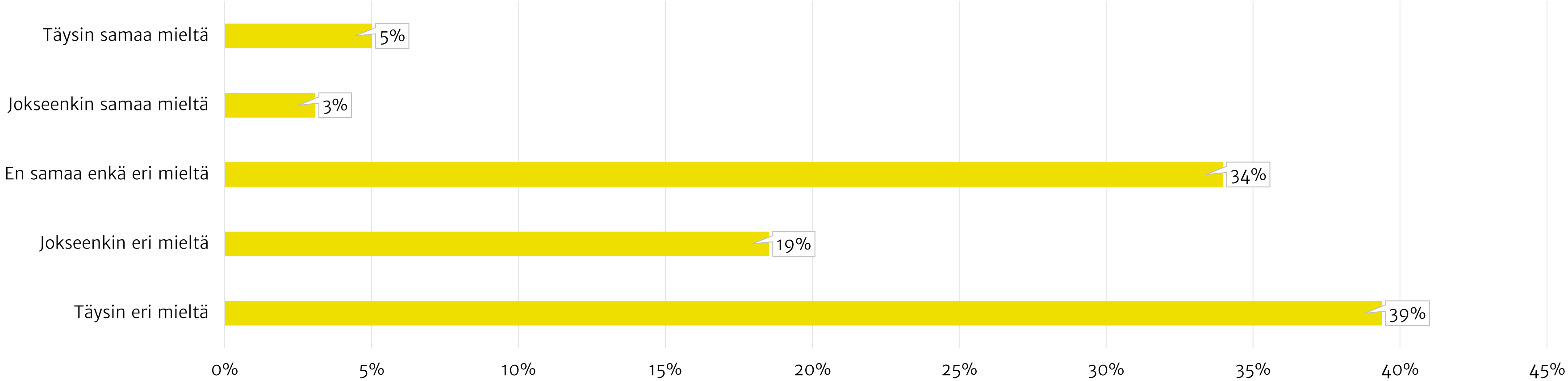

Minua on huolettanut... ...harjoittelujaksojen yhteydessä	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	25,8 %	40,4 %
Jokseenkin samaa mieltä	29,6 %	31,7 %
En samaa enkä eri mieltä	13,6 %	9,3 %
Jokseenkin eri mieltä	11,3 %	7,5 %
Täysin eri mieltä	19,7 %	11,2 %
Väittämä ei koske minua	40,0 %	37,4 %

”Koen että korkeakoulussamme etenkin opiskelijat ovat suurimmaksi osaksi erittäin lhbtia+ myönteisiä. Suurin vähemmistöstressi ilmenee itselläni opintoihin liittyvissä työharjoitteluissa, joissa olen jopa "pienentänyt" niin visuaalista kuin verbaalista ilmaisuani kohdatakseni potentiaalisesti vähemmän vihapuhetta yms.”

Tuki harjoittelupaikan oletuksiin liittyviin huoliin

2.19. Olen saanut korkeakoulustani tukea työharjoittelupaikan cis- ja hetero-olettamuksiin liittyviin huoliin. (N=259)

Olen saanut korkeakoulustani tukea...	SV	SPV SPV & SV
Täysin samaa mieltä	2,8 %	7,7 %
Jokseenkin samaa mieltä	3,5 %	2,6 %
En samaa enkä eri mieltä	38,7 %	28,2 %
Jokseenkin eri mieltä	17,6 %	19,7 %
Täysin eri mieltä	37,3 %	41,9 %
Väittämä ei koske minua	60,0 %	54,5 %

”Etenkin harjoittelut olivat ahdistavia ja tunsin pakkoa olla kaapissa, mikä ei helpota lopullista työllistymistä. Olisin toivonut harjoittelujaksolle jotakin lisätukea. Kohtasin myös harjoittelussa homofobiaa.”

Kokemuksia harjoitteluista

- ”Erääseen harjoitteluun hakeuduin tietoisesti avoimesti queerin ohjaajan tykö, jotta voisin keskittyä oman vähemmistöressin sijaan itse harjoittelun sisältöihin täysillä, ja saisin kokemuksen työ-ympäristöstä jossa voi olla oma itsensä. Koen että alallani tarvitaan enemmän queer ja muutenkin moninaista representaatiota, mutta huolettaa nimenomaan kuinka työelämässä vähemmistöön kuuluvia avoimesti omia itsejään olevia tuetaan mahdollisen vihapuheen/syrjinnän/vähemmistöstressin ilmetessä.”
- ”Hoitoalalla harjoitteluissa paljon heteronormatiivisuutta. Näytän ulkoisesti ”heterolta” joten moni ei varmasti tajua identiteettiäni.”
- ”Harjoittelujaksoillani olen törmännyt paljon cis- ja heteronormatiivisiin ajatusmalleihin ja samaan, että sensitiivyyttä saadaan vain jos ammattilaista henkilökohtaisesti kiinnostaa palvella vähemmistöjä hyvin.”
- ”harjoittelupaikoissa usein ohjaajat ovat vihjailleet vastakkaisen sukupuolen työntekijöistä, jotka ovat sinkkuja ja jotkut myöntäneet yrittäneensä parittaa minua tai muita opiskelijoita heidän kanssaan. kaikkialla tähän en ole halunnut kertoa olevani lesbo, koska paikassa on ollut tiedettävästi useita homofobisia ihmisiä ympärillä ja olen pelännyt tämän vaikuttavan harjoitteluni jatkumiseen.”
- ”Työharjoittelussa toteutin kyselyä kaupungin henkilöstölle ja siinä tuli esiin loukkaavia ja syrjiviä asenteita seksuaalivähemmistöjä kohtaan, esimerkiksi ettei samaa sukupuolta olevien pariskuntien tulisi hankkia lapsia tai ettei heillä olisi oikeutta yhteiskunnallisiin palveluihin. Tämä oli aika rankkaa luettavaa. En uskaltanut puhua tästä korkeakoulussani, koska en tiennyt opettajien asenteita ja pelkäsin haavoittavaa suhtautumista.”
- ”Työharjoitteluissa minua on tuettu hienosti asiassa, eikä ole tarvinnut pelätä.”

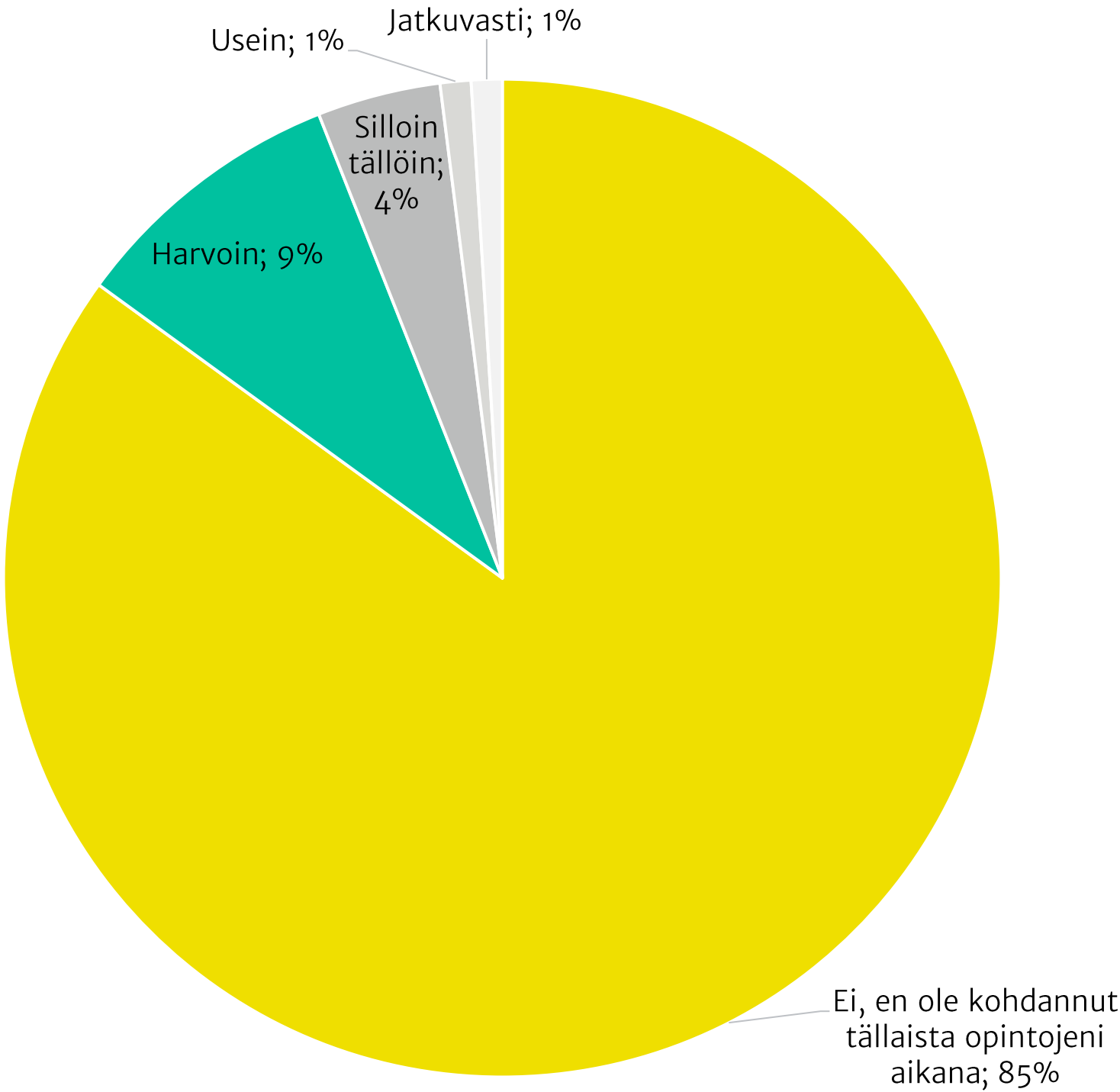
Syrjinnän kokemukset luennoilla, kampuksella ja korkeakoulun tapahtumissa

Tässä osiossa kysyimme, kuinka usein vastaaja on kohdannut väittämien mukaisia tilanteita lhbtq+-identiteettinsä vuoksi.

Haukkuminen tai nimitely

3.1. Minua on haukuttu tai nimitelty. (N=612)

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

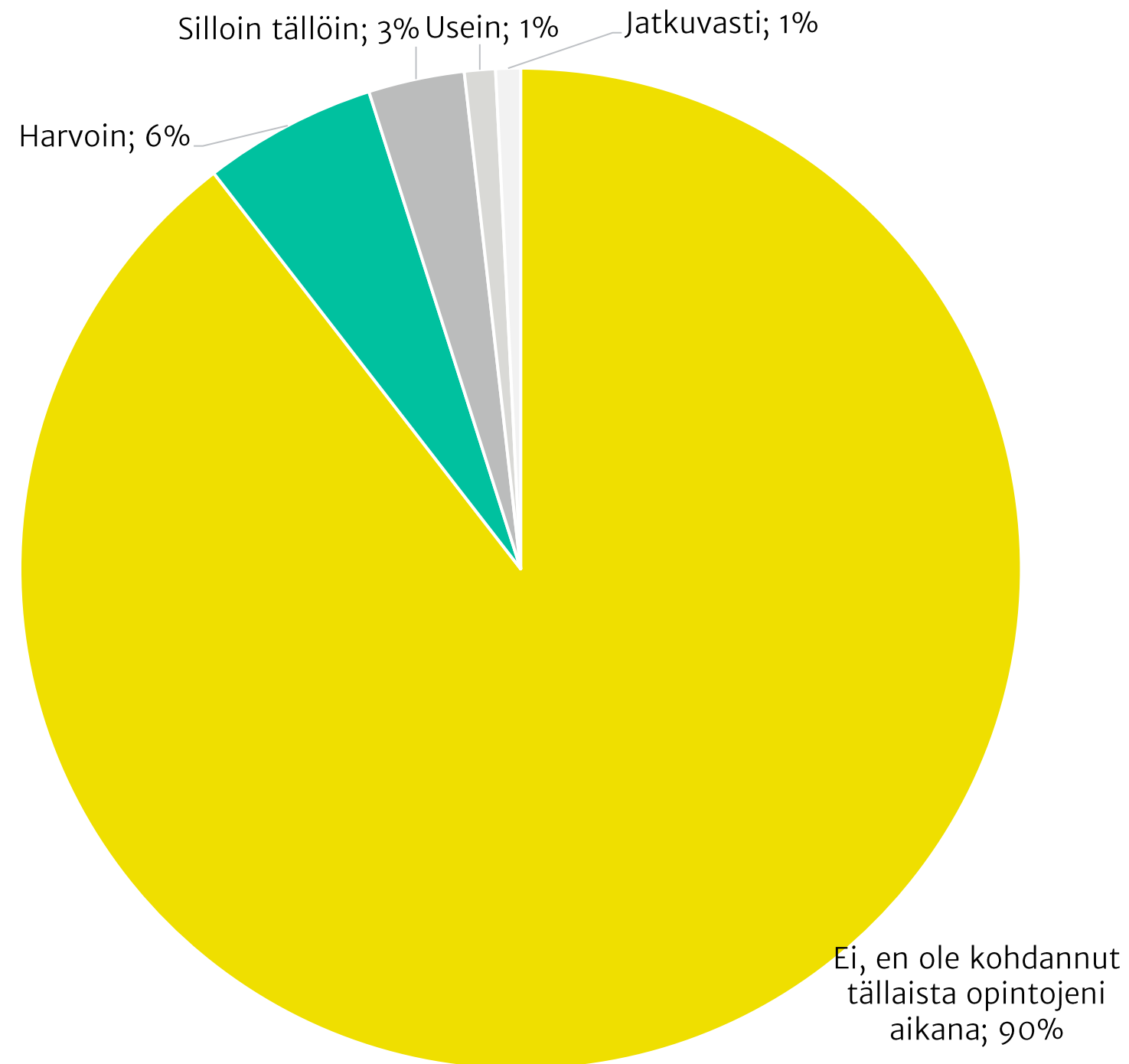
Minua on haukuttu tai nimitelty	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,3 %	1,6 %
Usein	0,3 %	2,0 %
Silloin tällöin	2,8 %	5,1 %
Harvoin	8,5 %	10,1 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	88,2 %	81,3 %

”Syrjintä, haukkuminen ja ikävät puheet eivät kokemukseni mukaan kohdistu niinkään yksittäisiin ihmisiin, mutta aiheista puhutaan ikävään, väheksyvään ja epäkunnioittavaan sävyyn.”

”Yksittäiset opiskelijat saattavat silti esimerkiksi homotella (ei leikkimielisesti, vaan haukkumalla homoksi), mutta mitään tämän vakavampaa en ole kohdannut.”

Huutelu

3.2. Minulle on huudeltu. (N=612)

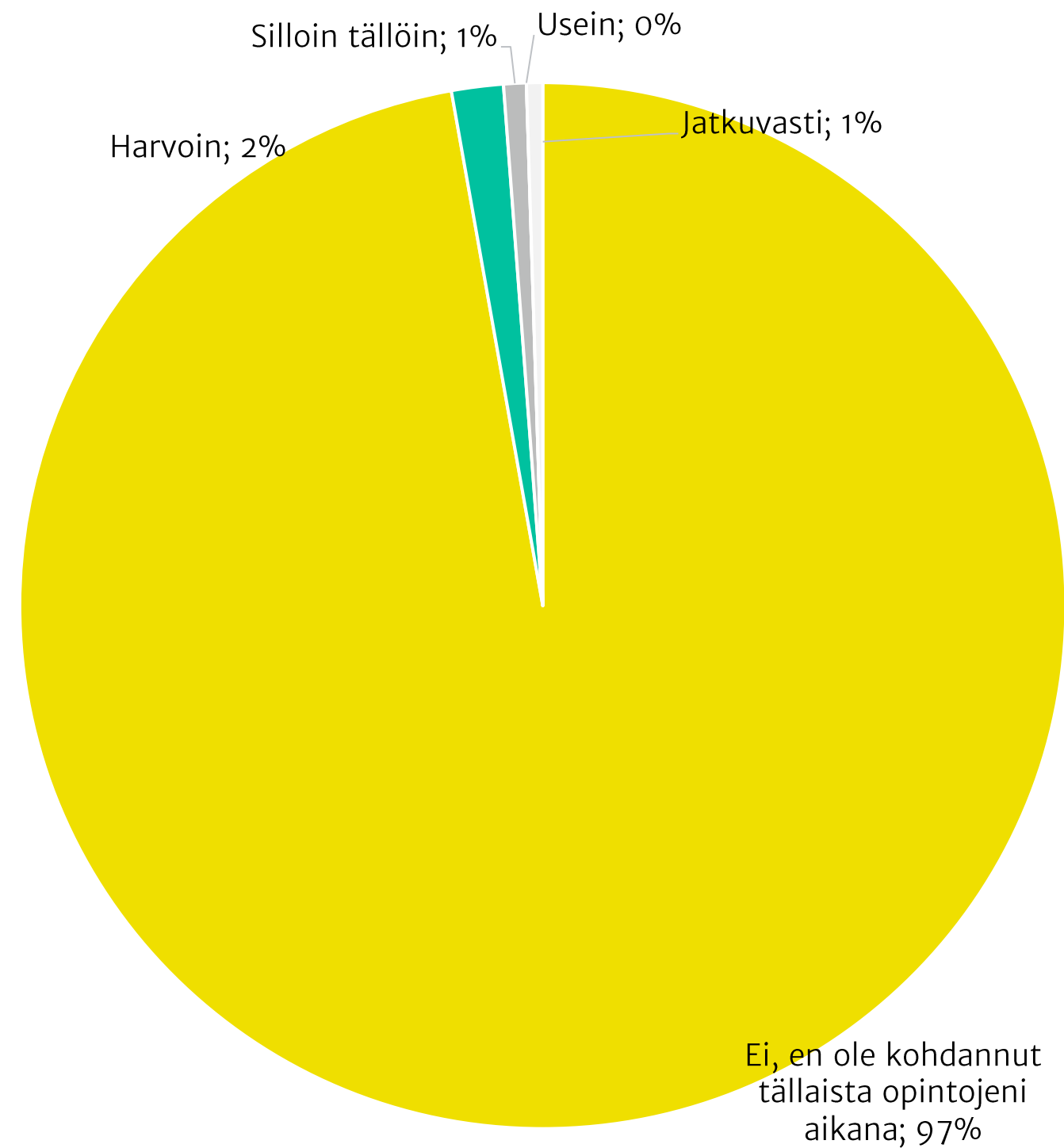
Minulle on huudeltu	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,3 %	1,6 %
Usein	0,6 %	1,6 %
Silloin tällöin	2,5 %	3,9 %
Harvoin	4,5 %	7,0 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	92,1 %	86,0 %

”Olen kokenut paljon verbaalista häirintää kasvatusten sekä somessa ja koulumme sisäisessä viestinnässä.”

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Fyysinen väkivalta

3.3. Minuun on kohdistunut fyysistä väkivaltaa. (N=612)

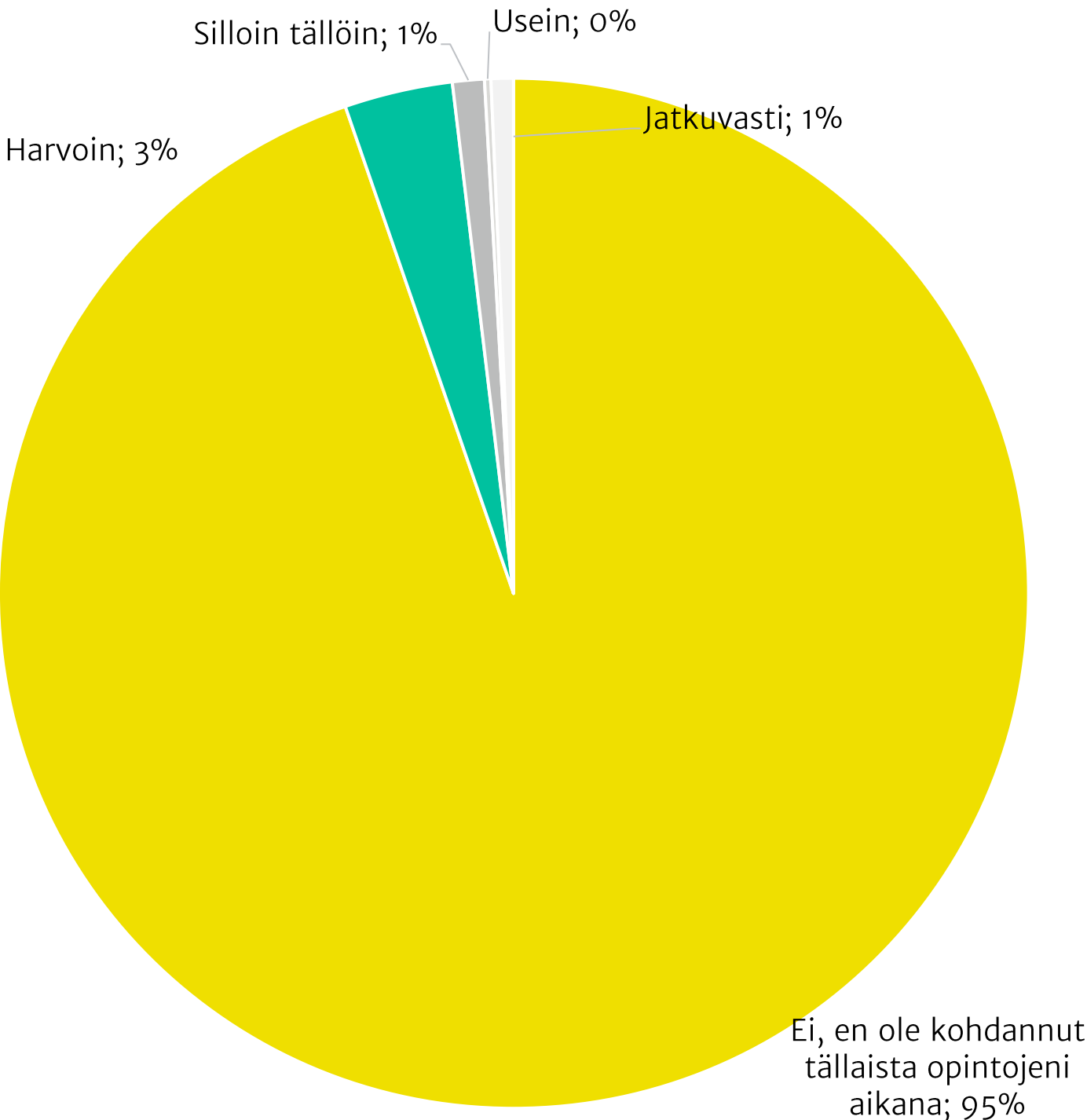
Minuun on kohdistunut fyysistä väkivaltaa	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,3 %	0,8 %
Usein	0,0 %	0,0 %
Silloin tällöin	0,0 %	1,6 %
Harvoin	1,4 %	2,0 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	98,3 %	95,7 %

”Olen myös joutunut fyysisen väkivallan vaaraan, nykyisessä koulussa kerran mutta ammattikoulussa (sama ala) useita kertoja.”

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Väkivallalla uhkailu

3.4. Minua on uhkailtu väkivallalla. (N=612)

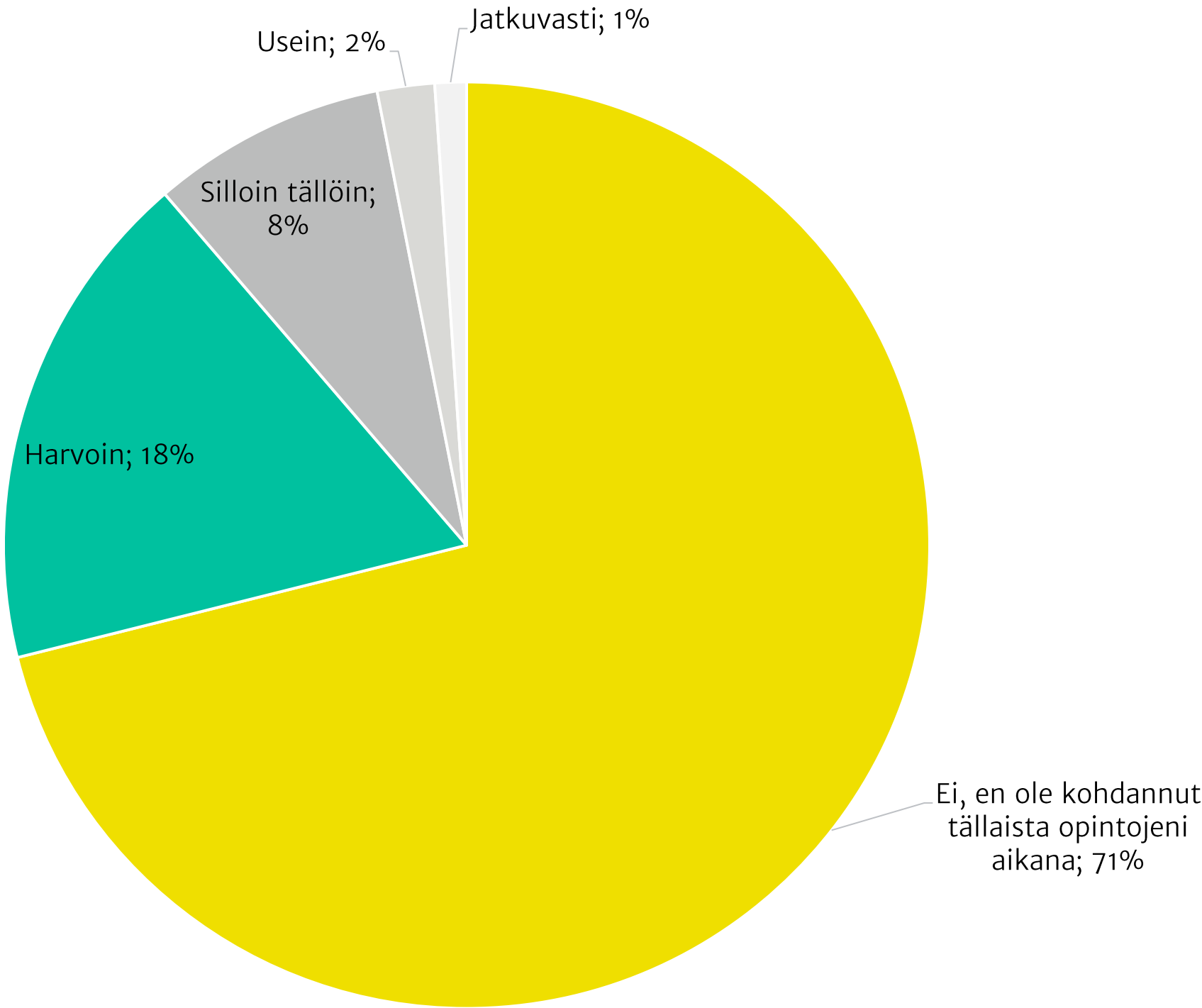
Minua on uhkailtu väkivallalla	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,3 %	1,2 %
Usein	0,3 %	0,0 %
Silloin tällöin	0,0 %	2,3 %
Harvoin	2,8 %	4,3 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	96,6 %	92,2 %

”Toisinaan kanssaopiskelijat heittävät ’vitsillä’ vihapuhejuttuja, kuten ’vitun homo mä tahan sut.’ Tai ’vitsailevat’, että ’onko toi vaihtanu sukupuolta?’. Tää ei oo kohdistunu muhun henkilökohtaisesti, vaan oon ollu mukana tilanteessa sivustaseuraajana. Tällasesta ’huumorista’ tulee ikävä tunnelma, mutta en ole uskaltanu puuttua siihen syrjinnän pelon takia.”

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Pelko oman turvallisuuden puolesta

3.5. Olen pelännyt turvallisuuteni puolesta. (N=612)

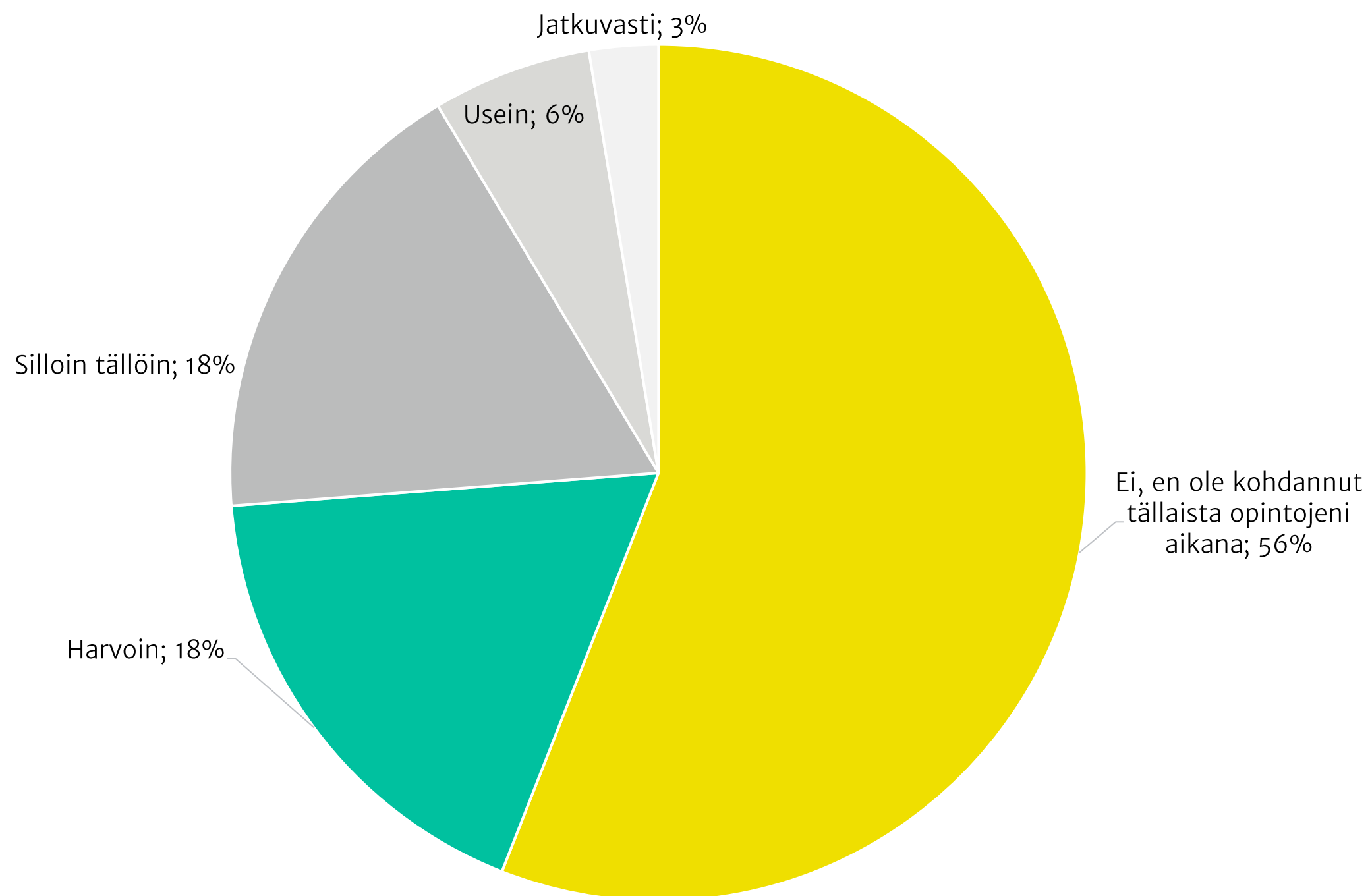
Olen pelännyt turvallisuuteni puolesta.	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,3 %	2,3 %
Usein	0,6 %	3,9 %
Silloin tällöin	5,6 %	11,7 %
Harvoin	13,2 %	23,7 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	80,3 %	58,4 %

”Opiskelujeni alussa kuulin haitallista puhetta yleisellä tasolla seksuaalivähemmistöistä omilta opiskelukavereilta, mikä vaikutti siihen, että en uskaltanut tulla kaapista kuin vasta opiskelujen loppuvaiheessa. Siinä kohtaa tunsin paremmin opiskelukaverit ja uskalsin olla oma itseni.”

“I don't tell anyone that I'm trans because I'm afraid for my safety, so it's hard for me to say.”

Kokemusten vähättely ja mitätöinti

3.6. Kokemuksiani on vähätelty tai mitätöity. (N=612)

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

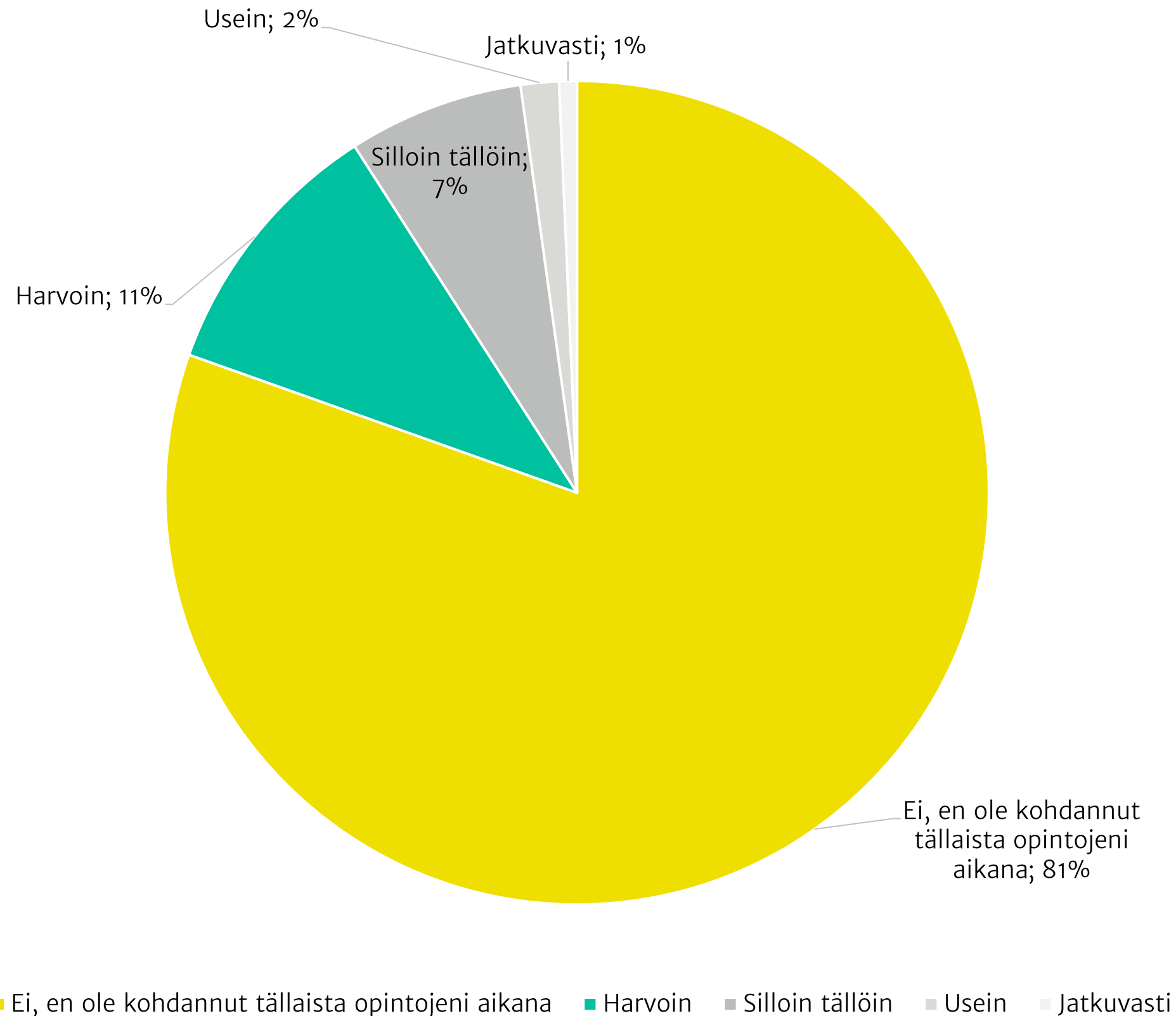
Kokemuksiani on vähätelty tai mitätöity.	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	1,1 %	4,7 %
Usein	5,1 %	7,4 %
Silloin tällöin	13,8 %	23,0 %
Harvoin	16,9 %	19,1 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	63,1 %	45,9 %

”On silmien pyörittelyä jos tuo esiin esimerkiksi esitelmissä hlgbtqia+ aiheita tai muita vähemmistöihin liittyviä aiheita.”

”Koen, että vähättelyä voi olla myös sellainen, että nostan esiin vähemmistöt ja toinen opiskelija vastaa että ’niin mutta yleensä...’ – vaikka asian yleisyydellä ei olisi keskustelun kannalta mitään merkitystä. Koen, että se on joskus aiheuttanut toisissa ärtymistä, että ottaa esiin vähemmistöjä. Opettajissa tätä ei huomaa lainkaan ja he ovat hyvin kunnioittavia.

Seksuaalinen ahdistelu

3.7. Minua on seksuaalisesti ahdisteltu. (N=612)

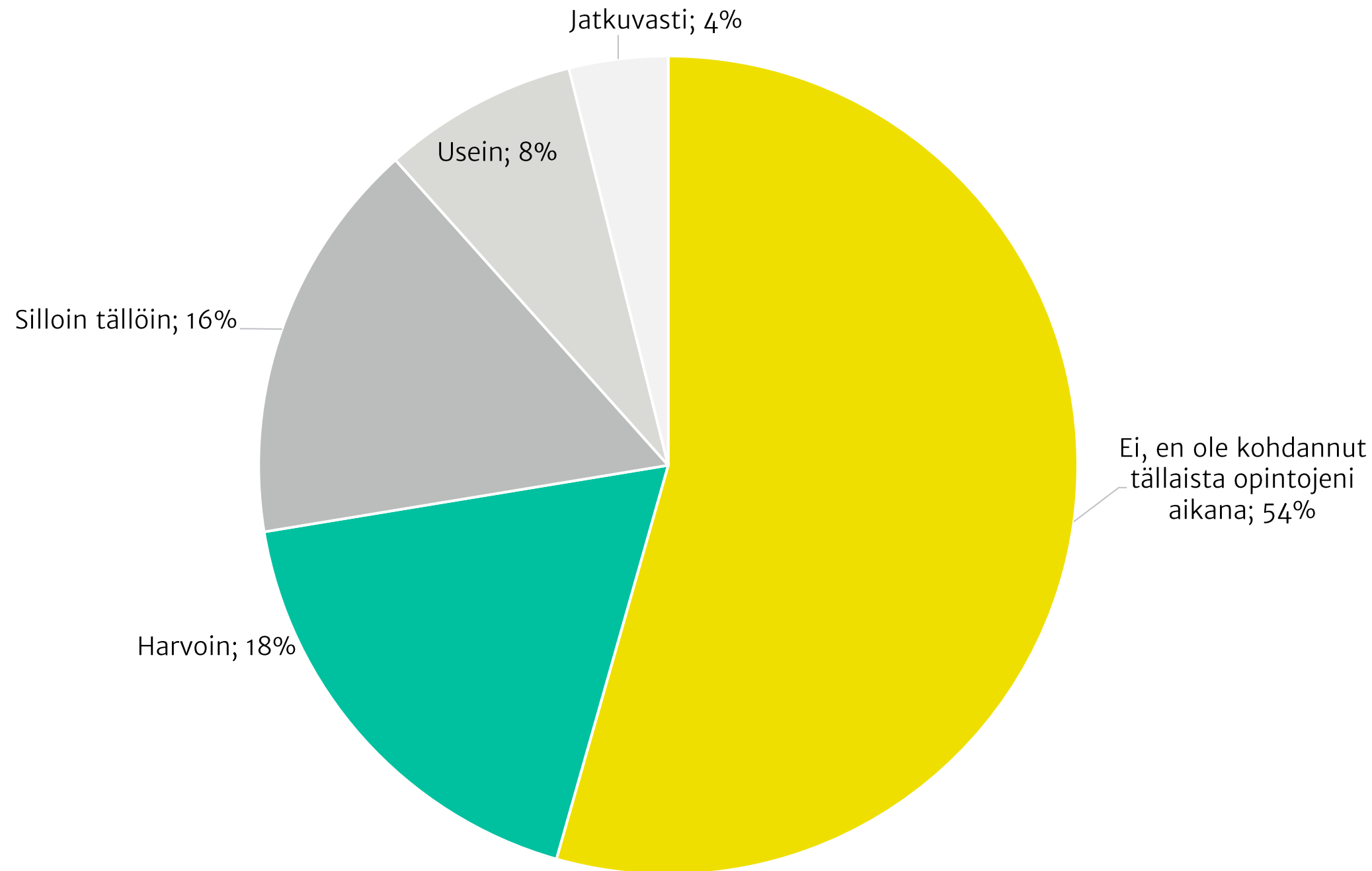
Minua on seksuaalisesti ahdisteltu.	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,6 %	0,8 %
Usein	1,4 %	1,6 %
Silloin tällöin	7,0 %	6,6 %
Harvoin	11,8 %	8,6 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	79,2 %	82,5 %

"Minua kohtaan on välillä opiskelijatapahtumissa käyttäydytty uhkaavasti ja ahdistelevasti, mutta uskon sen liittyvän vain siihen, että olen cis-nainen.

"Seksuaalinen ahdistelu ei ole liittynyt seksuaaliseen orientaatiooni tai muutenkaan seksuaali-identiteettiini, vaan on ollut "ihan perus" seksuaalista häirintää, esim. kourimista."

Huomioimatta tai ulkopuolelle jättäminen

3.8. Minua on ohitettu, jätetty huomioimatta tai ulkopuoliseksi. (N=612)

Minua on ohitettu, jätetty huomioimatta tai ulkopuoliseksi	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	2,3 %	6,2 %
Usein	5,4 %	10,9 %
Silloin tällöin	13,2 %	19,8 %
Harvoin	19,2 %	16,3 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	60,0 %	46,7 %

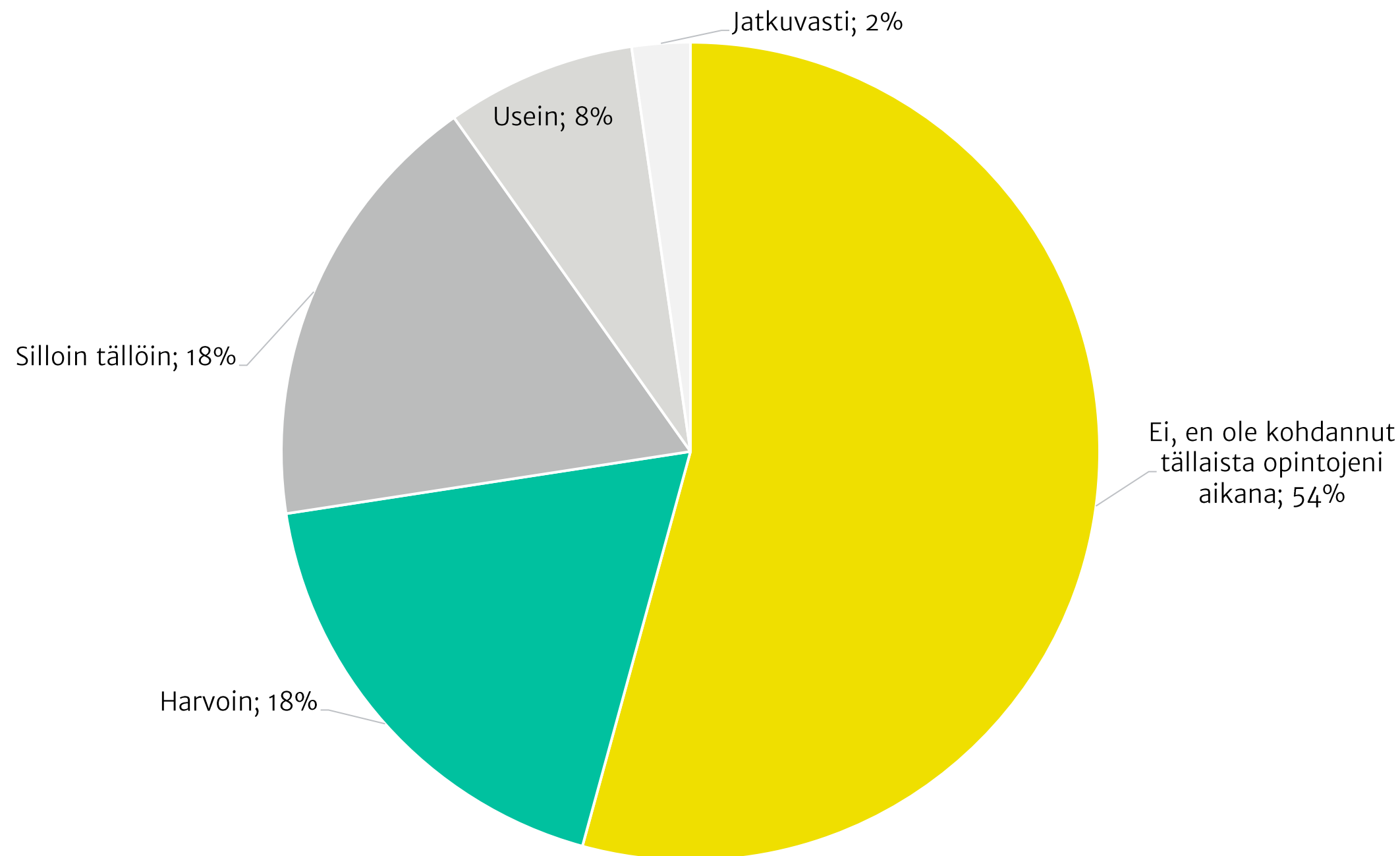
”Konkreettisinta syrjintää on ollut ryhmätöistä kieltäytyminen.”

”Vet inte om jag blev utfrysst pga min sexualitet eller för något annat.”

■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Puolustuskannalle joutuminen

3.9. Olen joutunut puolustamaan omaa identiteettiäni muille. (N=612)

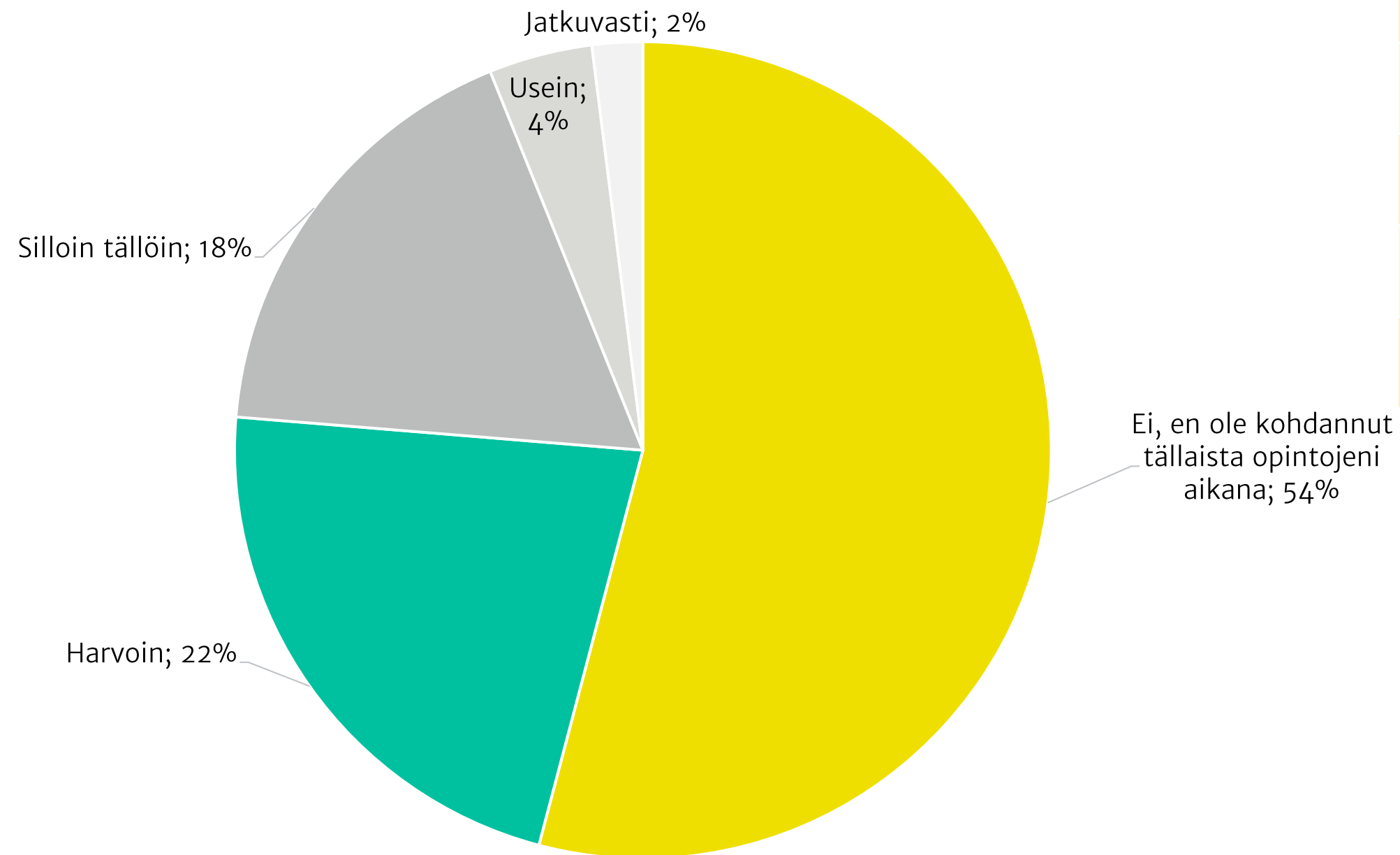
■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Olen joutunut puolustamaan omaa identiteettiäni muille	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,6 %	4,7 %
Usein	3,9 %	12,5 %
Silloin tällöin	14,1 %	22,6 %
Harvoin	19,7 %	16,3 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	61,7 %	44,0 %

”Lähinnä bileissä ja killan hallituksen toiminnassa olen joutunut olemaan varuillaan mitä kaikkea kerron itsestäni ja puolustamaan sukupuoli-identiteettiäni ja vakuuttaa että kiltaamme kuuluu muitakin sateenkaari-ihmisiä. Olen toisaalta saanut jälkeen päin kehuja ja tsempejä, mutta akuuteissa tilanteissa jään aina yksin ja ilman tukea.

Muihin kohdistuva syrjintä

3.10. Olen huomannut, että muihin kohdistuu (tosiasialliseen tai oletettuun) lhbtq+-identiteettiin liittyvää epäasiallista käytöstä, väkivaltaa, ahdistelua tai muuta syrjivää toimintaa. (N=612)

Olen huomannut, että muihin kohdistuu... ..syrjivää toimintaa	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,8 %	3,5 %
Usein	3,1 %	5,5 %
Silloin tällöin	18,9 %	16,0 %
Harvoin	22,3 %	22,2 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	54,9 %	52,9 %

”Aldrig stött på något sådant och aldrig hört sådana vittnesmål. Har en bred kompiskrets med hbtq personer.”

”Itse en ole kohdannut syrjintää, mutta tiedän muutamia luentoja, joilla sateenkaari-ihmisiin on kohdistettu kyseenalaistusta. Nämä tilanteet tulevat aina mieleen, kun arvioi kertooko omasta identiteetistä luennolla.”

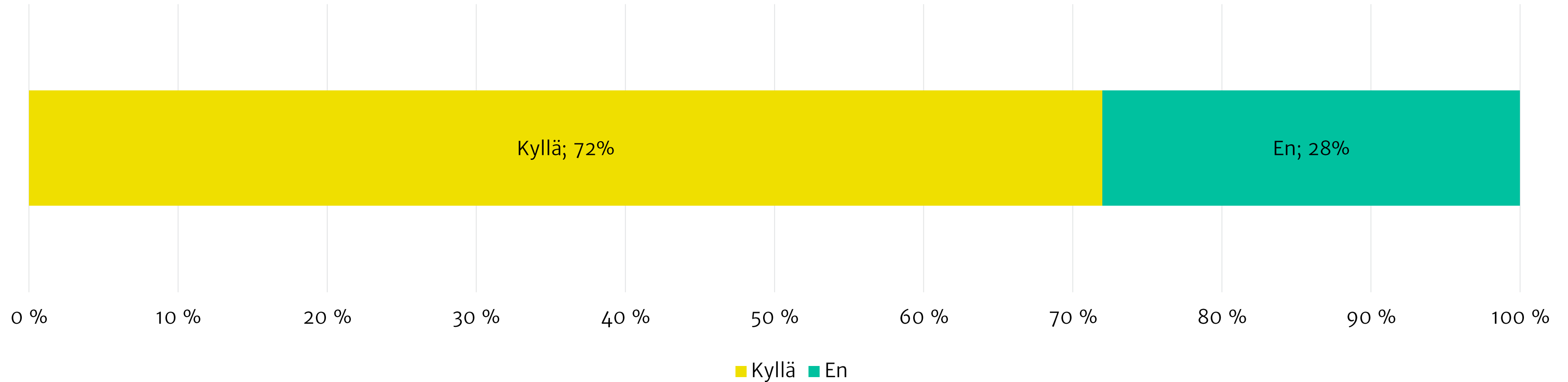
■ Ei, en ole kohdannut tällaista opintojeni aikana ■ Harvoin ■ Silloin tällöin ■ Usein ■ Jatkuvasti

Opiskelijaterveydenhuollon palvelut

Tähän osioon vastasivat vain he, jotka ilmoittivat käyttäneensä opiskelijaterveydenhuollon palveluita. Ympyräkaavioissa ja taulukkojen prosenttijakaumissa on jätetty huomioimatta he, jotka valitsivat vastausvaihtoehdon “Väittämä ei koske minua”.

Oletko käyttänyt opintojesi aikana opiskelijaterveydenhuollon palveluita?

Oletko käyttänyt opintojesi aikana opiskelijaterveydenhuollon palveluita?	SV	SPV SPV & SV
Kyllä	72,7 %	70,0 %
En	27,3 %	30,0 %

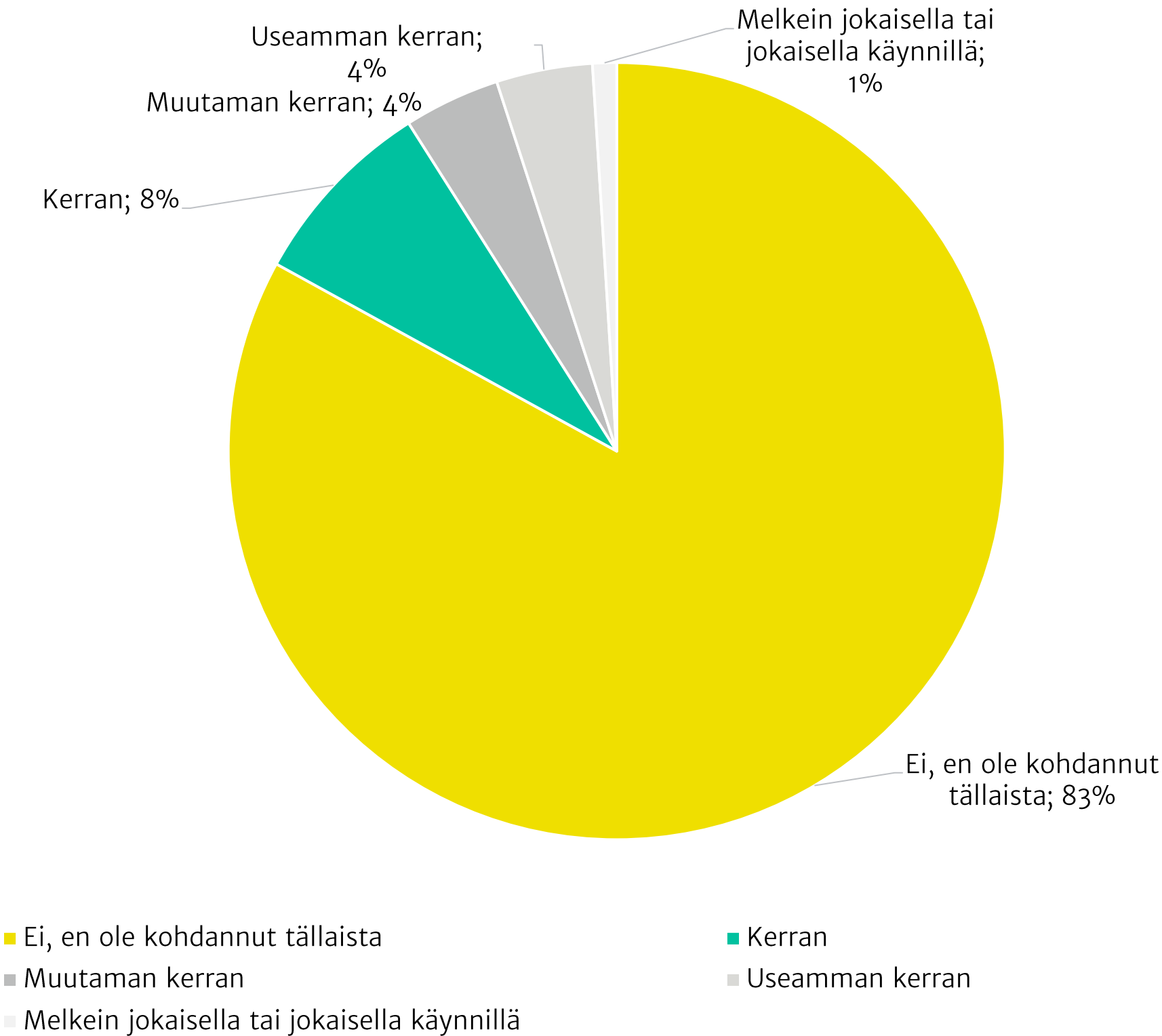
“yths är bra”

”Aiemmat huonot kokemukset terveydenhuollossa ovat estäneet käyttämästä palveluita.”

”Pelko ymmärryksen ja tuen puutteesta on vaikuttanut siihen, että en ole hakeutunut opiskelijaterveydenhuollon palveluiden äärelle.”

Identiteetin kyseenalaistaminen tai vähättely

4.1. Minua on kyseenalaistettu tai vähätelty identiteettini vuoksi (N=374)

Minua on kyseenalaistettu tai vähätelty identiteettini vuoksi	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	0,0 %	2,5 %
Useamman kerran	1,9 %	6,9 %
Muutaman kerran	1,9 %	6,3 %
Kerran	6,5 %	10,1 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	83,2 %	74,2 %
Väittämä ei koske minua	16,7 %	6,6 %

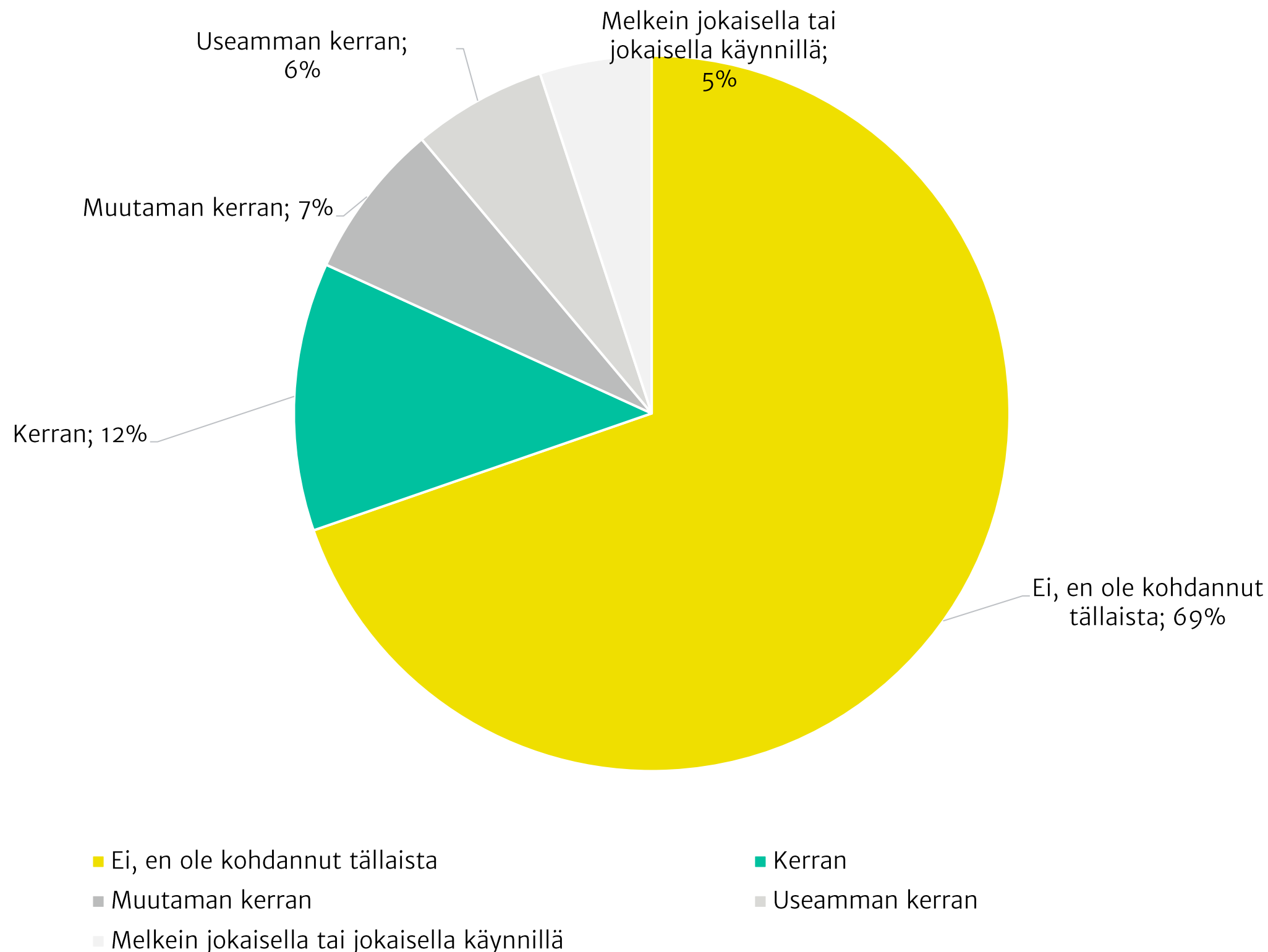
”Gynekologi ei halunnut uskoa, että olen aseksuaali”

”homoseksuaalisuuttani ollaan yritetty lavastaa ’muuttuvaksi’.”

”My gender is always assumed at YTHS, and when I say I am transgender, they assume I am trying to transition the OTHER way – assuming first, without asking. I am non-binary and would just like to be respected as that.”

Seksuaaliterveyteen liittyvän tiedon saaminen

4.2. En ole saanut tarvitsemaani ja ajankohtaista tietoa liittyen seksuaaliterveyteeni. (N=297)

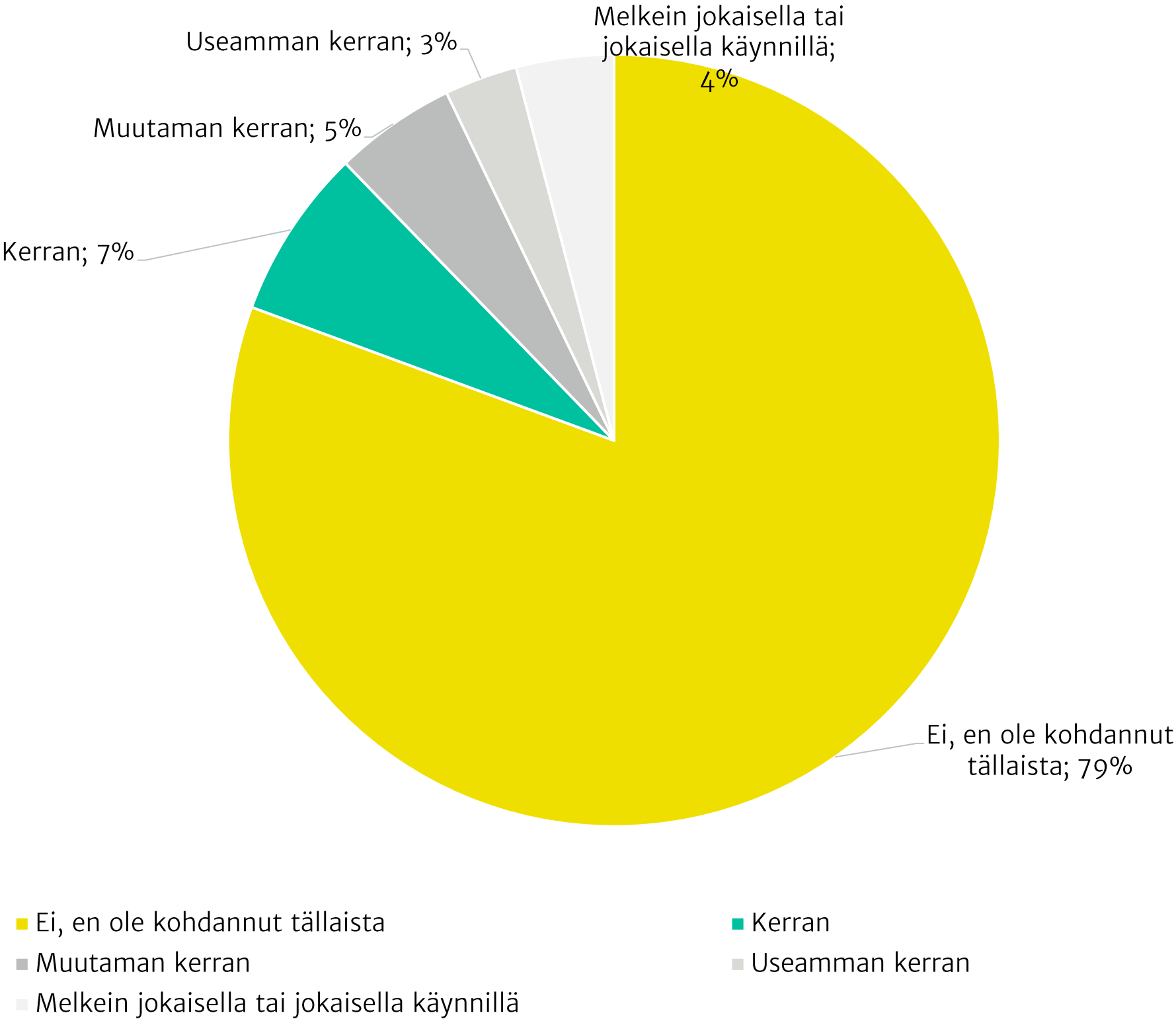
En ole saanut... ..tietoa liittyen seksuaaliterveyteeni.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	2,3 %	9,7 %
Useamman kerran	4,6 %	8,9 %
Muutaman kerran	5,8 %	8,1 %
Kerran	12,7 %	11,3 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	74,6 %	62,1 %
Väittämä ei koske minua	32,9 %	31,1 %

”Minut on kohdattu todella asiallisesti kuten kuuluukin. // Koen, että hoitotyöntekijät ovat onnistuneet hyvin seksuaaliterveyden asioinnissa”

”(Opiskelija)terveydenhuollossa on lähes poikkeuksetta hyvin vahva cis-olettama. Ehkäisyä tarjotaan hetero-olettamalla, en ole koskaan saanut minkäänlaista ohjeistusta (esim. ehkäisystä) kahden vulvallisen seksiin.”

Seksuaaliterveyspalvelujen saaminen

4.3. En ole saanut tarvitsemiani palveluita liittyen seksuaaliterveyteeni (N=297)

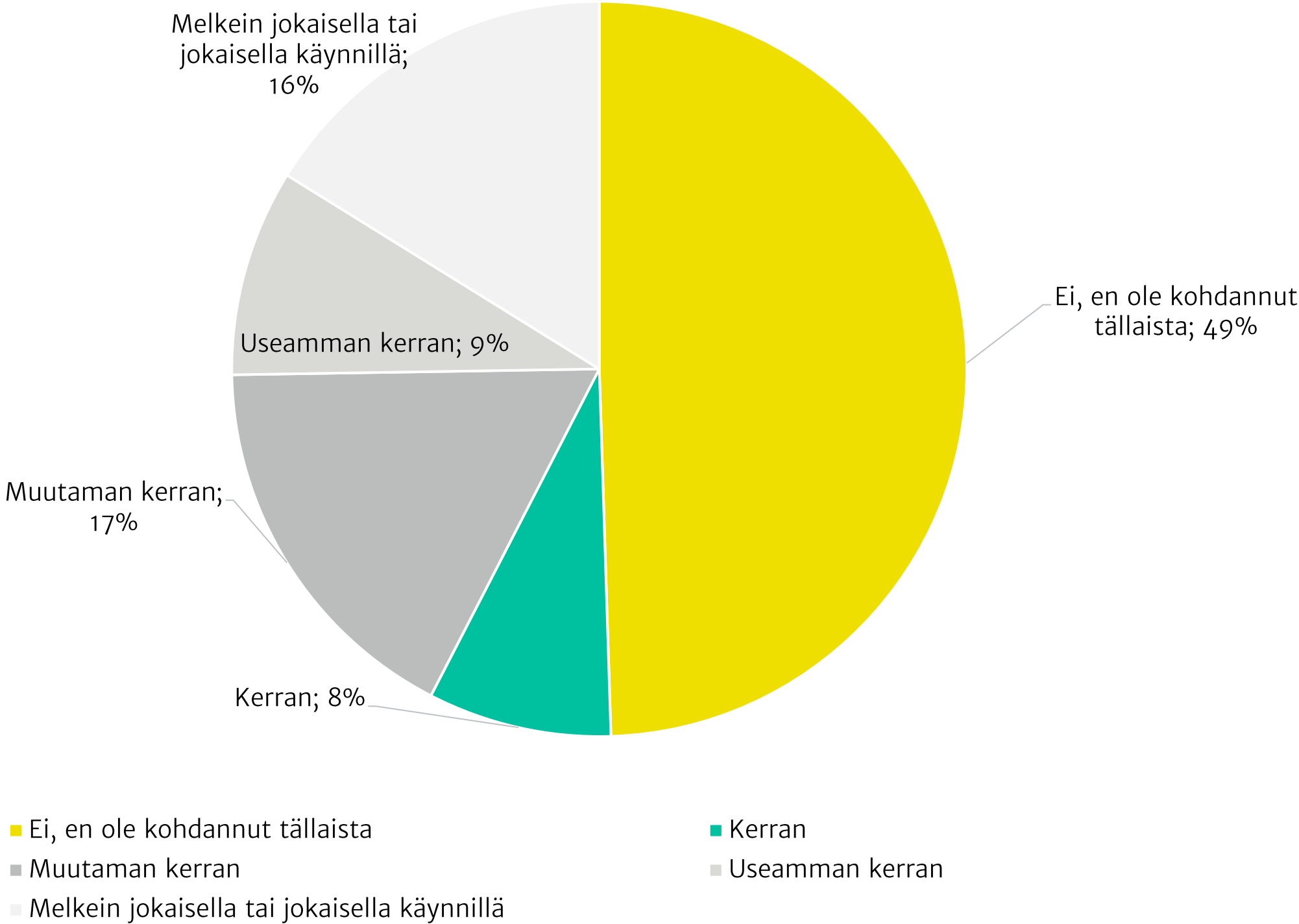

En ole saanut tarvitsemiani palveluita... ...seksuaaliterveyteeni	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	1,7 %	8,1 %
Useamman kerran	2,3 %	4,9 %
Muutaman kerran	5,2 %	5,7 %
Kerran	6,3 %	8,9 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	84,5 %	72,4 %
Väittämä ei koske minua	16,7 %	6,6 %

”Pelkään itse terveydenhuollon palveluita koska tiedän miten huonolla tietopohjalla moni siellä operoi (opiskelen alaa itse). Yths on kuitenkin kohdellut minua aina asiallisesti ja on huomionnut sekä transterveyteen että homoseksuaalisena miehenä terveyteeni liittyvät asiat tietojensa puitteissa hyvin, mm. huomauttanut oikeudestani tiettyihin rokotuksiin.”

Identiteetistä kertominen hoitavalle henkilölle

4.4. Olen pelännyt kertoa identiteetistäni minua hoitavalle henkilölle (N=377)

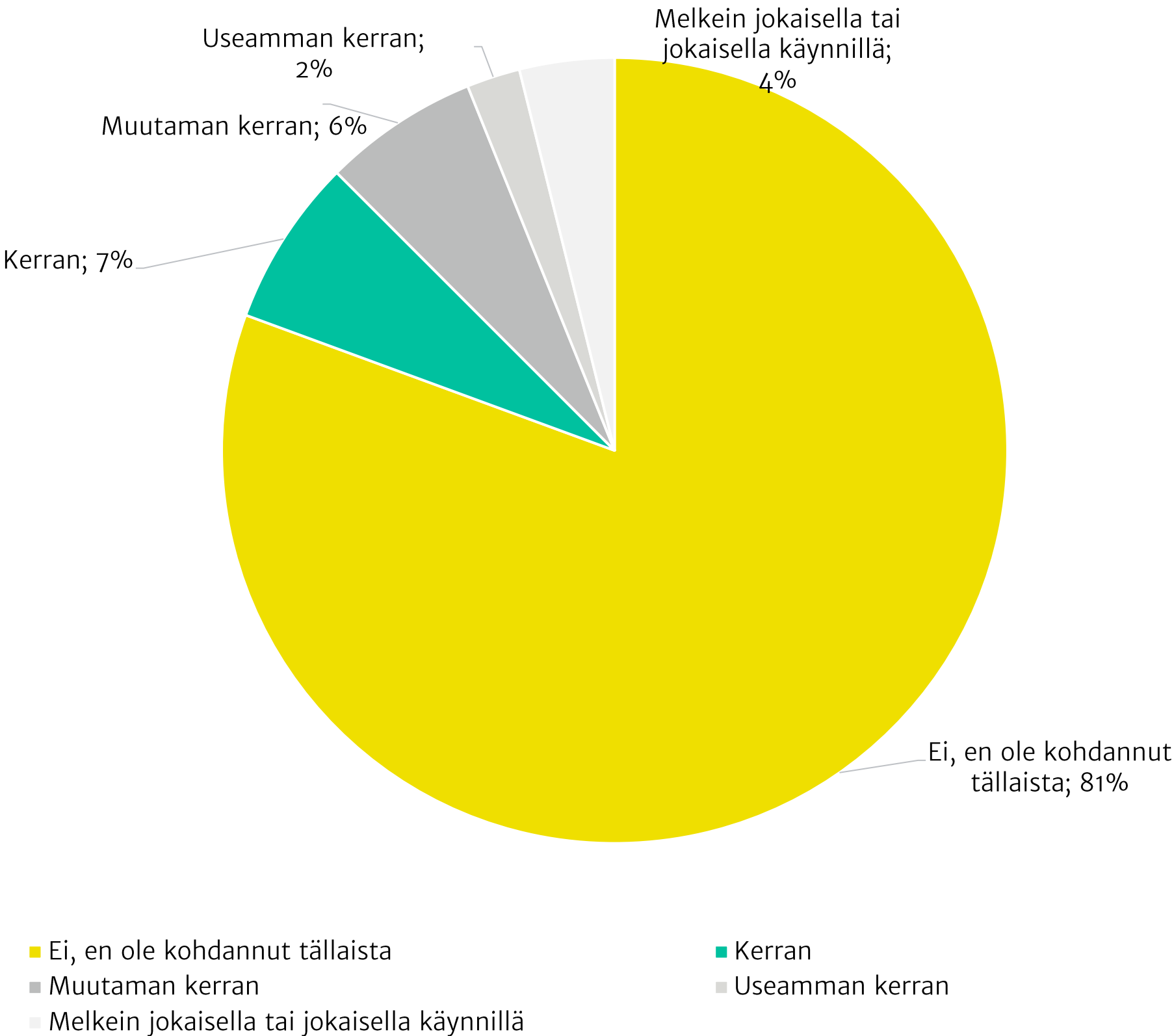
Olen pelännyt kertoa identiteetistäni minua hoitavalle henkilölle	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	11,2 %	23,3 %
Useamman kerran	5,6 %	12,9 %
Muutaman kerran	15,4 %	19,6 %
Kerran	10,8 %	4,9 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	57,0 %	39,3 %
Väittämä ei koske minua	17,1 %	9,4 %

”kyllähä se pelottaa miten siellä kohdataan kun mun sukupuoli-merkintä vaihtuu, mut vähemmän mua pelottaa opiskelijaterveydenhuollossa kuin julkisella puolella, koska luotan et ku YTHS:llä ollaan enemmän nuorten kaa tekemisissä nii ehkä kohdataanki enemmän vähemmistöön kuuluvia ihmisiä”

”En halua kertoa hoitavalle taholle olevani aseksuaali, sillä tiedän sen usein vaikuttavan hoitoon ja pelkään että minua vähätellään tai yritetään eheyttää.”

Lähetteen saaminen

4.5. En ole saanut lähetettä tarvitsemiini palveluihin. (N=338)

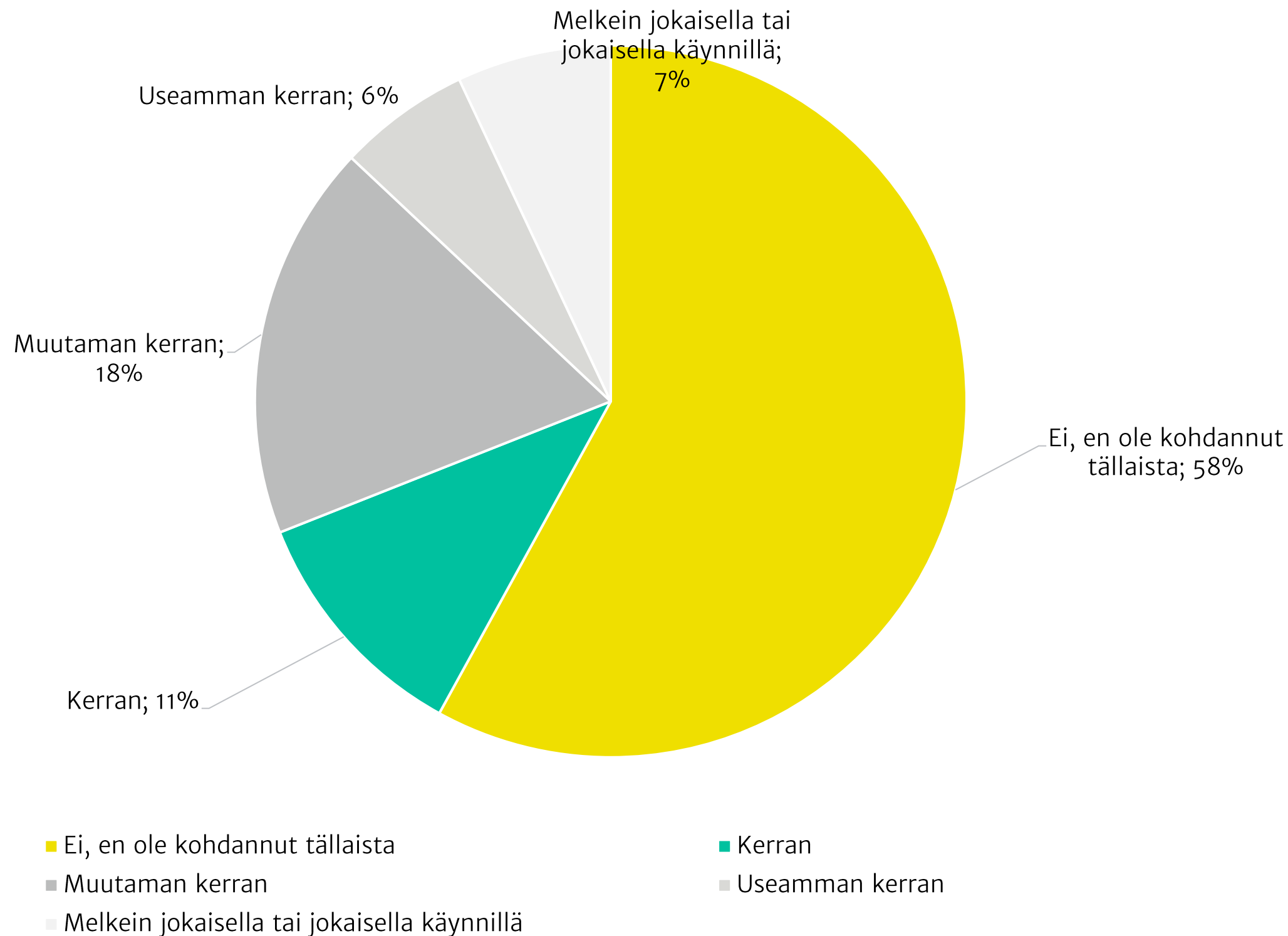
En ole saanut lähetettä tarvitsemiini palveluihin.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	2,8 %	5,4 %
Useamman kerran	0,5 %	4,7 %
Muutaman kerran	6,6 %	6,1 %
Kerran	4,7 %	10,1 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	85,5 %	73,7 %
Väittämä ei koske minua	17,4 %	17,8 %

”En saanut lähetettä tarvitsemaan palveluun trans-identiteettini takia.”

”Olen myös erittäin tyytyväinen siihen, että minulle ehdotettiin rokottautumista hepatiittia vastaan. En tiennyt, että miesten kanssa seksiä harrastavilla miehillä olisi se riski, tai että semmoiset rokotteet olisivat ilmaisesti saatavilla.”

Oletukset sukupuoliesta tai seksuaalisuudesta

4.6. Minua hoitava taho on tehnyt minua häiritseviä oletuksia sukupuoliestani tai seksuaalisuudestani (N=406)

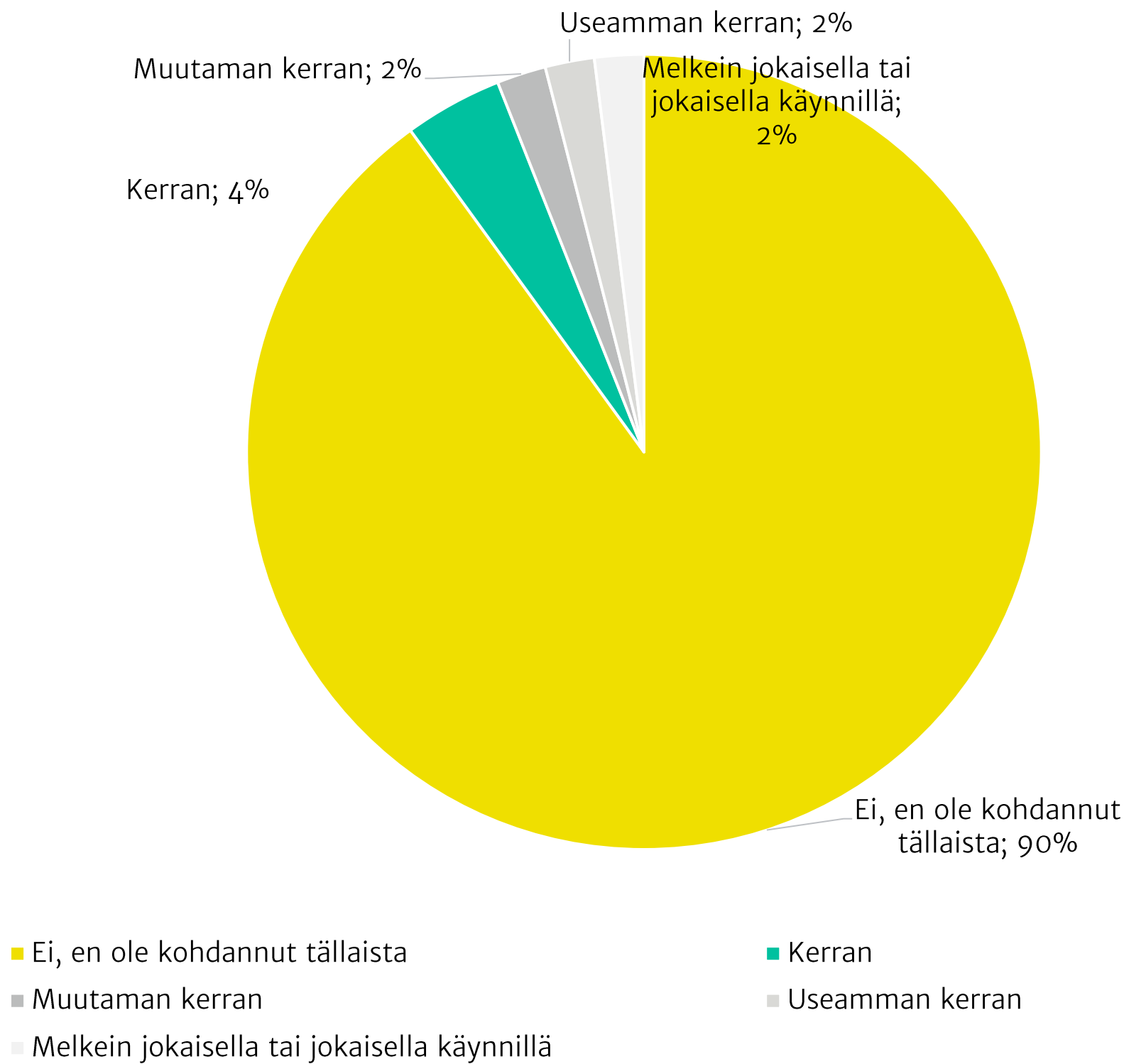
Minua hoitava... ..oletuksia sukupuoliestani tai seksuaalisuudestani.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	3,8 %	11,2 %
Useamman kerran	3,4 %	10,1 %
Muutaman kerran	16,9 %	19,5 %
Kerran	12,2 %	10,1 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	63,7 %	49,1 %
Väittämä ei koske minua	8,1 %	6,1 %

”Olen muunsukupuolinen. Silti minua kohdellaan aina naisena ja henkilökunta ei osaa ottaa sukupuoltani huomioon, enkä aika jaksu korjata sitä. Jos korjaan, useimmiten se aiheuttaa vaan hämmennystä.”

”Minun kumppanini on oletettu olevan ”poikaystävä”, enkä uskaltanut ensimmäisellä kerralla korjata, joten tätä jatkui hetken, kunnes vihdoinkin korjasin, ja hoitava taho suhtautui anteeksi pyytäen ja vilpittömästi.”

Terveysongelma tulkittu sateenkaari-identiteetistä johtuvaksi

4.7. Terveystellinen ongelmani on tulkittu identiteetistäni johtuvaksi. (N=381)

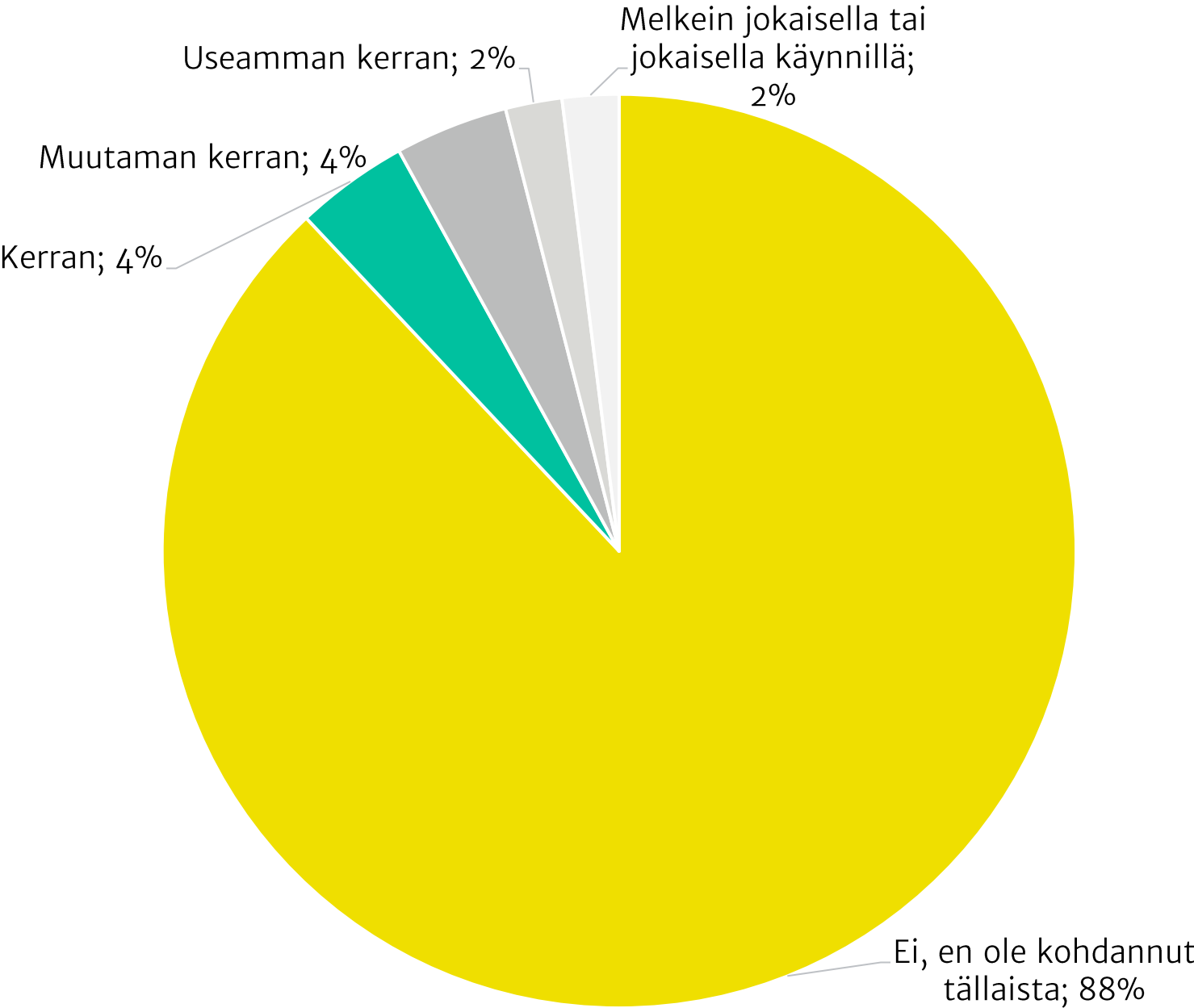
Terveystellinen ongelmani on tulkittu identiteetistäni johtuvaksi.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	0,4 %	3,9 %
Useamman kerran	0,9 %	3,2 %
Muutaman kerran	1,8 %	3,2 %
Kerran	2,7 %	5,8 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	94,2 %	84,0 %
Väittämä ei koske minua	12,8 %	13,3 %

”Olen myöhemmin miettinyt sitä, kirjasiko hän ylös tiedot sukupuolestani ja seksuaalisesta suuntautumisestani ylös siksi, että piti niitä MT-ongelmiin liittyvinä oireina. Tämä on kuitenkin vain spekulatiota.”

”Vähemmistöidentiteettini ei satu liittymään mt-haasteisiini, mutta jonkun toisen kohdalla voisi hyvinkin olla niin, joten mielestäni aihe olisi tärkeä ottaa puheeksi ongelmien juurisyitä etsiessä.”

Identiteetistä kysyminen tarpeettomissa tilanteissa

4.8. Minulta on kyselty identiteetistäni tarvitsemani hoidon kannalta tarpeettomissa tilanteissa (N=387)

■ Ei, en ole kohdannut tällaista
■ Muutaman kerran
■ Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä

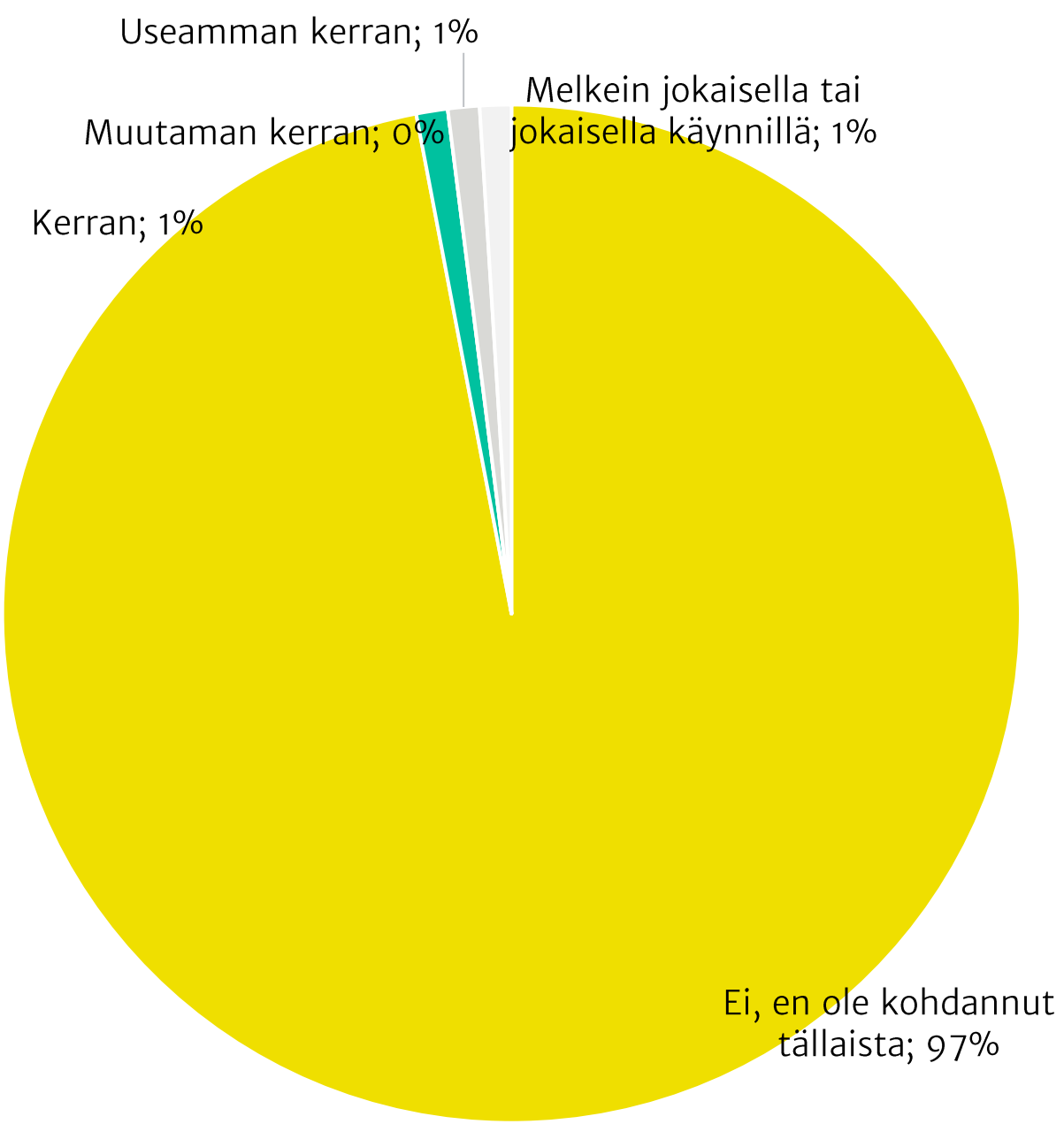
■ Kerran
■ Useamman kerran

Minulta on kyselty identiteetistäni... ...tarpeettomissa tilanteissa.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	0,4 %	3,1 %
Useamman kerran	0,9 %	3,1 %
Muutaman kerran	0,9 %	9,4 %
Kerran	3,1 %	5,0 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	94,7 %	79,4 %
Väittämä ei koske minua	12,0 %	11,1 %

”En mielelläni kerro terveydenhuollon ammattilaiselle olevani transsukupuolinen, silloin kun se ei ole oleellista, koska se vaikuttaa negatiivisesti saamani hoidon laatuun. Valitettavasti se näkyy tiedoissani ja lääkärit kyselevät siitä aina riippumatta siitä, onko se oleellista ja kirjoittavat siitä Omakantaan.”

Kokemuksia eheyttämisyrityksistä opiskelijaterveydenhuollon palveluissa

4.9. Minua on yritetty ”eheyttää” tai ”parantaa” identiteetistäni. (N=388)

Minua on yritetty ”eheyttää” tai ”parantaa” identiteetistäni.	SV	SPV SPV & SV
Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä	0,0 %	2,5 %
Useamman kerran	0,0 %	1,2 %
Muutaman kerran	0,4 %	0,0 %
Kerran	1,8 %	0,0 %
Ei, en ole kohdannut tällaista	97,8 %	96,3 %
Väittämä ei koske minua	12,8 %	9,4 %

Yhteensä 11 vastaajaa kertoi kohdanneensa ns. eheyttämisyrityksiä vähintään kerran.

- Ei, en ole kohdannut tällaista

Muutaman kerran

Melkein jokaisella tai jokaisella käynnillä
- Kerran

Useamman kerran

Vähemmistöstressiä vastaanotolla

- ”Minut on kohdattu seksuaalisuuteni puolesta todella hyvin, kun ne asiat ovat nousseet esille. Eniten minua häiritsee tilanteet, joissa sukupuoleni oletetaan naiseksi. En varsinaisesti ihmettele sitä tai oletta että kukaan osaisi muuta ajatella, mutta en useinkaan uskalla korjata ketään minua hoitavaa tahoa. Pelkään että siitä tulisi väittely tai joutuisin selittelemään hirveästi itseäni. Toivoisin eniten neutraalimpaa puhetta (eräs taho nimitti minua esim. opiskelijaksi naisen sijaan) ja mahdollisuutta listata itse sukupuoli-identiteettini jotenkin.”
- ”Heterosexualitet och allosexualitet är det antagna varje gång sex på ett eller annat sätt dyker upp i konversationen kring ett hälsoproblem. P.g.a min ålder och antagandet att jag är en kvinna antas det alltid att jag "måste ha haft sex med en man vid det här laget", och blickarna jag får när jag säger nej känns alltid väldigt kränkande. Jag får intrycket att läkare tror att jag ljugar för att det är pinsamt att tala om eller för religiösa orsaker istället för att tänka på att jag kanske är queer.”
- ”Kävin terapiassa lyhyen aikaa, jolloin kerroin ahdistukseni johtuvan osittain vähemmistöstressistä. Psykiatrinen sairaanhoitaja kohtasi minut hyvin ja pyrki auttamaan, mm. ehdotti aikaa seksuaalineuvojalla mutta en kokenut asiaa ajankohtaiseksi. Minulle jäi kuitenkin positiivinen kokemus asiasta.”
- ”I och med att de tjänster jag använt inte har varit direkt kopplade till sexual hälsa eller annat där en diskussion om att tillhöra hlbtiqa+ gruppen skulle ha varit relevant, har jag inte nämnt om det i dessa sammanhang. Ända gångerna då det varit något att tänka på är då jag har använt mig av studerandehälsovårdens mentala hälsovård och har talat med psykiatrer och skötare, i vilka fall det varit något jag funderat på, ifall jag vill dela med mig om min sexualitet eller inte. För det mesta känns det tryggt att göra det och som om det vore ok, men vetskapen om att man aldrig vet hur personen reagerar gör att det inte är något jag gör utan att tänka på det.”

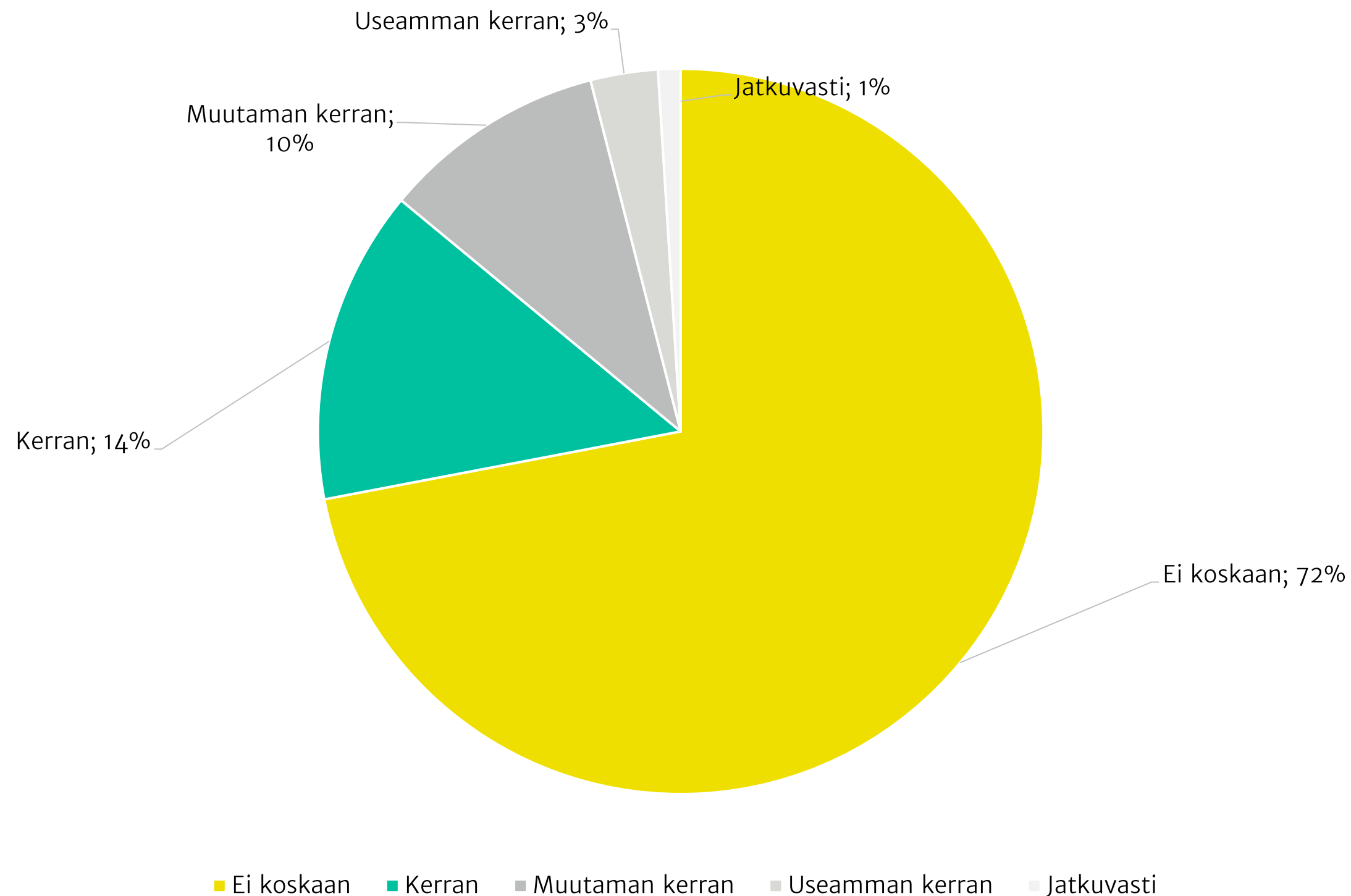
Syrjinnästä ilmoittaminen ja siihen puuttuminen

Tässä osiossa kysyimme syrjintätapauksista eteenpäin ilmoittamisesta, kokemuksista niihin puuttumisesta ja tuen saamisesta. Ympyräkaavioissa ja taulukkojen prosenttijakaumissa on jätetty huomioimatta he, jotka valitsivat vastausvaihtoehdon “väittäämä ei koske minua”.

Itseen kohdistuvasta syrjinnästä ilmoittaminen

5.1. Olen ilmoittanut minuun kohdistuneesta syrjivästä tai muuten epäasiallisesta toiminnasta korkeakoulussani (esim. häirintäyhdyshenkilölle). (N=315)

Olen ilmoittanut minuun kohdistuneesta...	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,0 %	2,0 %
Useamman kerran	0,6 %	6,0 %
Muutaman kerran	8,5 %	11,3 %
Kerran	15,8 %	11,3 %
Ei koskaan	75,2 %	69,3 %
Väittämä ei koske minua	53,5 %	41,6 %

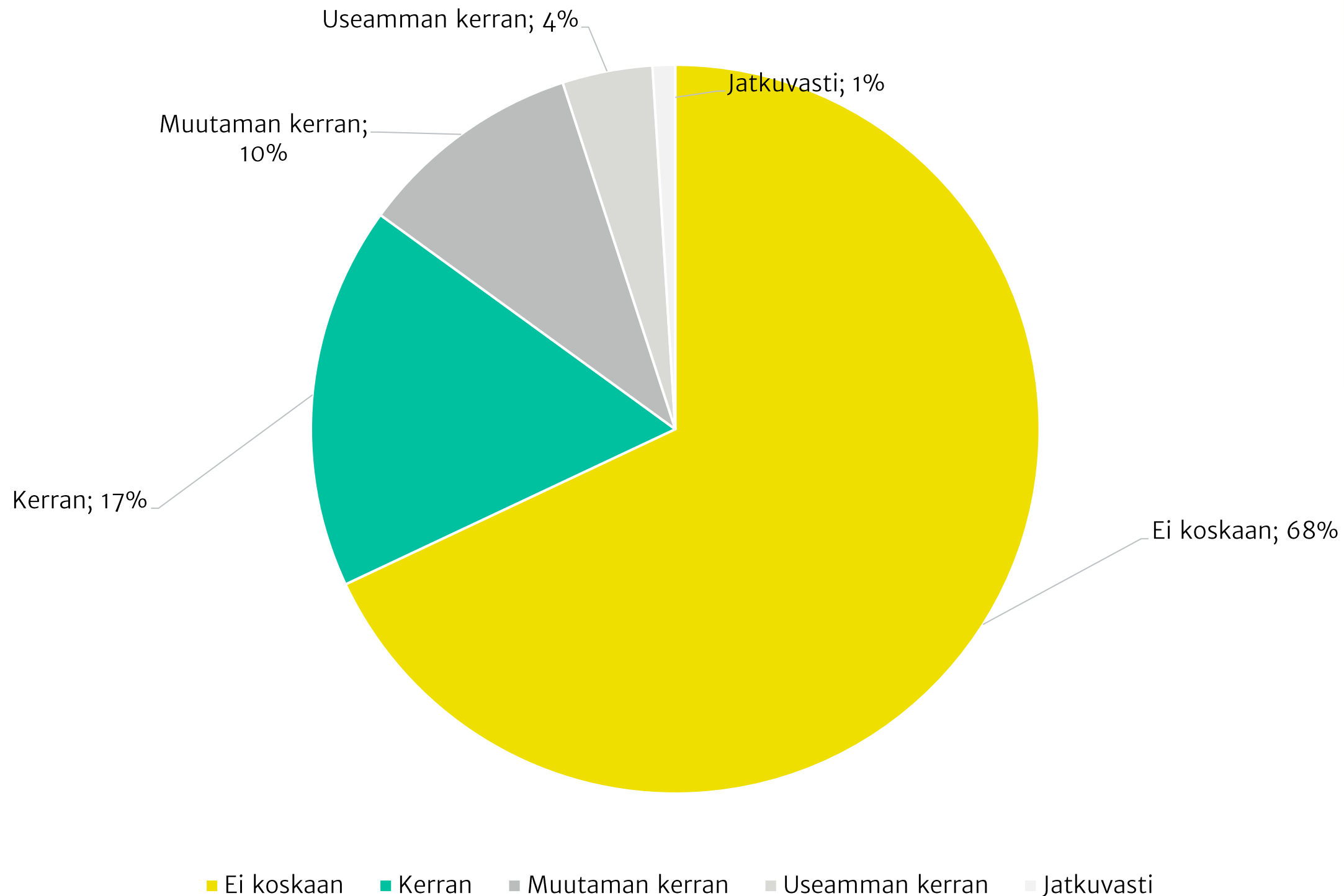
”Kenelle siitä voisi ilmoittaa? Minulla ei ole aavistustakaan mikä olisi oikea taho enkä löydä infoa mistään.”

”En ole ollut varma, että kyse olisi niin vakava asia, vaan esimerkiksi tietämättömyys. Oma jaksaminen on myös ollut syynä, ettei ole voimia ilmoittaa eteenpäin.”

”Pelko siitä että leimataan ’vaikeaksi’ ja vähätellään.”

Muihin kohdistuvasta syrjinnästä ilmoittaminen

5.2. Olen ilmoittanut havaitsemistani muihin kohdistuneesta syrjivästä tai muuten epäasiallisesta toiminnasta korkeakoulussani (esim. häirintäyhdyshenkilölle). (N=328)

Olen ilmoittanut havaitsemistani muihin kohdistuneesta...	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	0,0 %	2,2 %
Useamman kerran	2,6 %	5,8 %
Muutaman kerran	9,0 %	12,3 %
Kerran	15,8 %	18,1 %
Ei koskaan	72,6 %	61,6 %
Väittämä ei koske minua	46,5 %	46,3 %

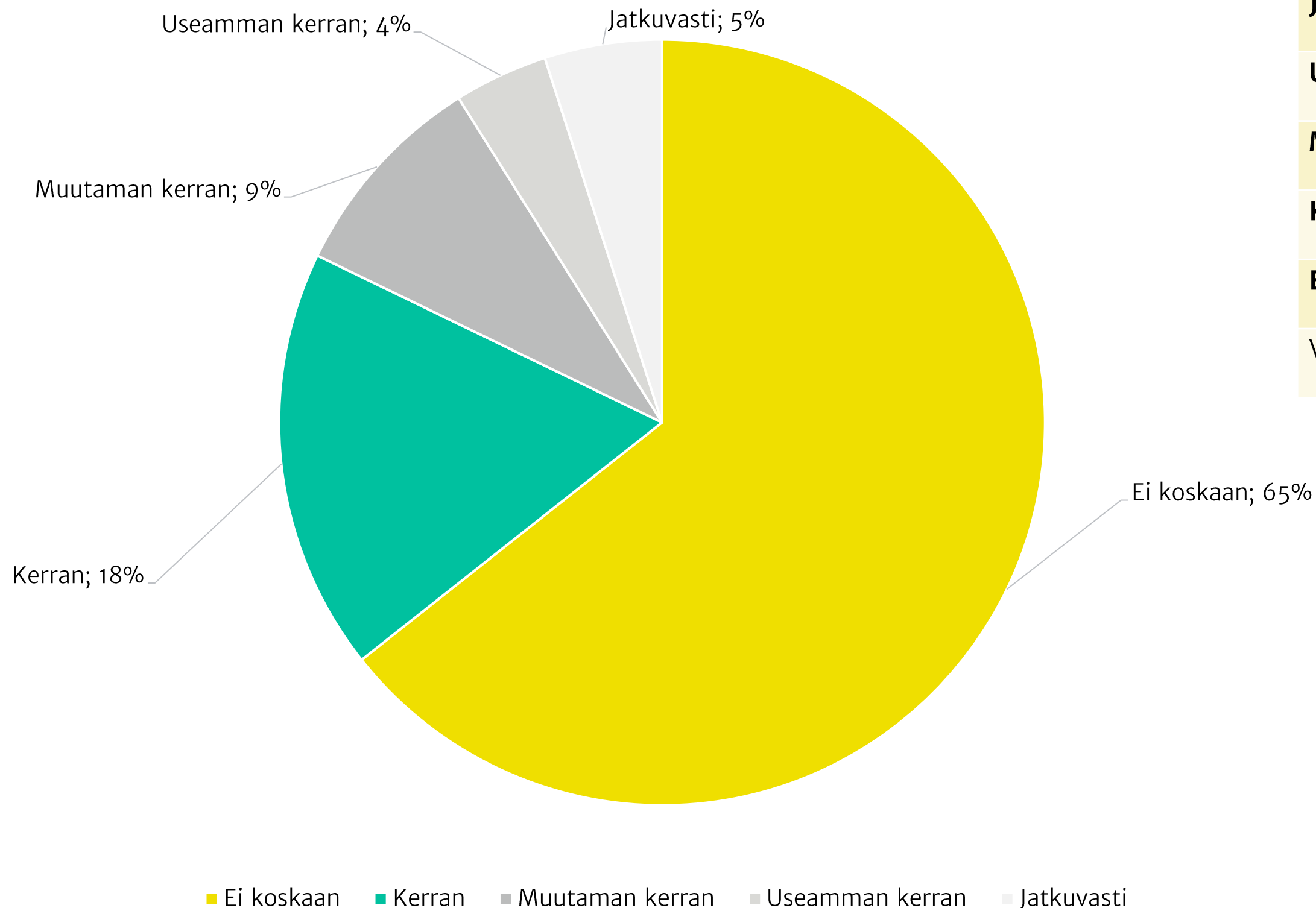
”Olin yhteydessä epäasiallisen toiminnan uhriin ja hän teki ilmoituksen useamman tukihenkilön kanssa.”

”Ilmoitan aina jos huomaan epäasiallista toimintaa koska kaikki ei uskalla.”

”Koin onnistuneeni purkamaan tilanteen ilman häirintäyhdyshenkilöä.”

Itseen kohdistuvan syrjintään puuttuminen

5.3. Minun kohtaamani syrjintään on puututtu asianmukaisesti ja tilanteen vaatimalla vakavuudella korkeakouluni puolelta. (N=150)

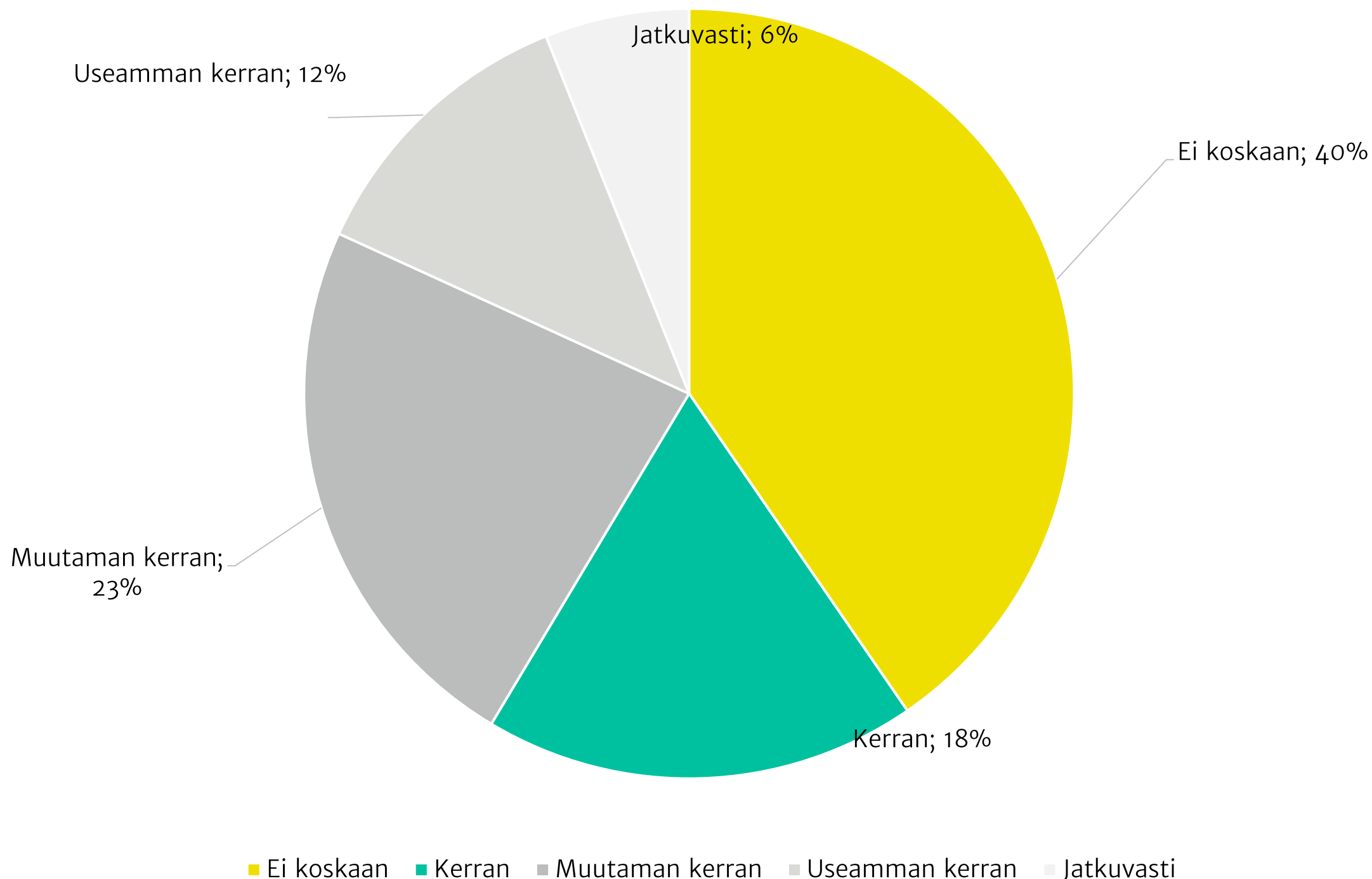

Minun kohtaamani syrjintään on puututtu...	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	5,3 %	4,0 %
Useamman kerran	4,0 %	4,0 %
Muutaman kerran	4,0 %	13,3 %
Kerran	24,0 %	12,0 %
Ei koskaan	62,7 %	66,7 %
Väittämä ei koske minua	78,9 %	70,8 %

”Lehtori sai kyllä puhuttelut, ei vielä tietoa onko hän oppinut siitä mitään. Hänestä oli kuulemma useampi jo valittanut ja oli ollut puhuttelussa samasta ongelmasta aiemminkin. IT-puolen deadname ongelmaan ei olla tehty mitään, siitä on valitettu. Olen kuitenkin saanut sympatiaa opiskelijoilta ja opettajilta.”

Muiden kohtaaman syrjintään puuttuminen

5.4. Olen havainnut, että muiden kohtaamaan syrjintään on puututtu asianmukaisesti ja tilanteen vaatimalla vakavuudella korkeakouluni puolelta. (N=223)

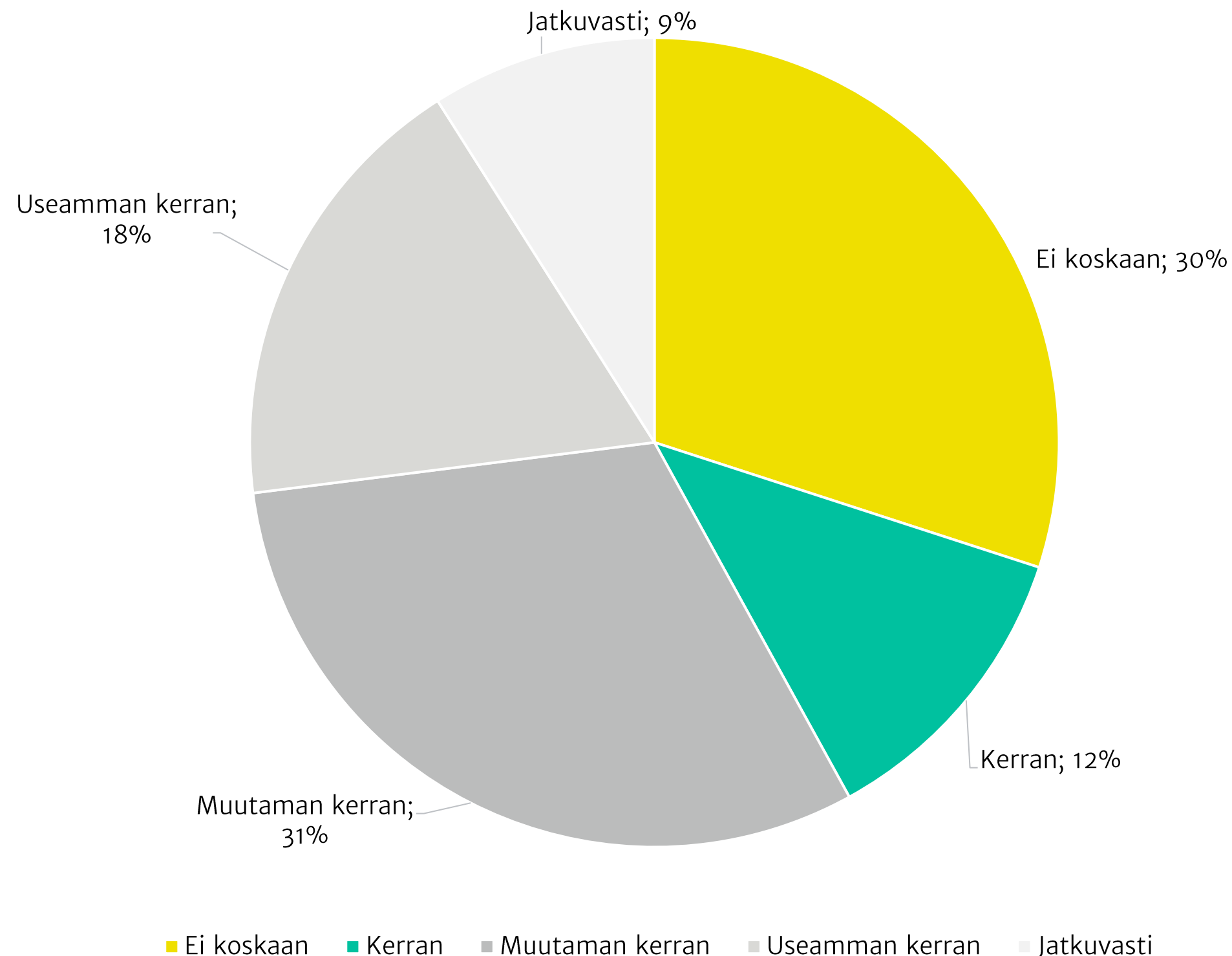
Olen havainnut, että muiden kohtaamaan syrjintään on puututtu...	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	7,9 %	4,1 %
Useamman kerran	14,3 %	9,3 %
Muutaman kerran	23,0 %	23,7 %
Kerran	19,8 %	15,5 %
Ei koskaan	34,9 %	47,4 %
Väittämä ei koske minua	64,5 %	62,3 %

”Olin positiivisesti yllättynyt, kuinka vakavasti kiusaaminen ja syrjintä otetaan, ja että teoilla on oikeasti seurauksia yliopistollani.”

”Useamman kerran ilmoittanut häirintäyhdyshenkilölle epäasiallisesta käytöksestä, aina asiaan on puututtu ja suhtauduttu asiallisesti.”

Kokemuksia tuesta syrjäntätilanteessa

5.5. Olen saanut tukea muilta opiskelijoilta, henkilökunnalta tai opiskelijahuollosta kohdatessani syrjintää. (N=194)

Olen saanut tukea muilta... ...kohdatessani syrjintää.	SV	SPV SPV & SV
Jatkuvasti	8,8 %	9,7 %
Useamman kerran	15,4 %	19,4 %
Muutaman kerran	30,8 %	31,1 %
Kerran	14,3 %	9,7 %
Ei koskaan	30,8 %	30,1 %
Väittämä ei koske minua	74,4 %	59,9 %

”(1) They usually don't take me serious and (2) they don't have the power do to anything anyway. So I've given up on that.”

”Meillä oli nimetty häirintäyhdyshenkilöt, mutta nämä eivät käytännössä puuttuneet häirintään koskaan eikä heille voinut kertoa häirinnästä. Usein siksi että he olivat itse mukana häirinnässä tai heidän ystävänsä häiriköivät.”

Kokemuksia syrjinnästä ilmoittamisesta ja puuttumisesta

- ”Kohtasin väärinsukupuolittamista eräässä seminaarissa ja ilmoitin siitä. Asia otettiin hyvin huomioon. Aina en ole jaksanut vaivautua tästä, mutta nykyään puolustan hanakammin itseäni, muita ja oikeuksia.”
- ”Kynnys ilmoittaa on korkea, jos häirintäyhdyshenkilö on omalta alalta eikä tietoa ilmoituksen käsittelystä (ja käsittelevistä henkilöistä) ole riittävästi. Toivoisin, että olisi selkeä kuvaus miten asia käsitellään.”
- ”Aikaisemmille ilmoituksille ei ole tehty mitään. Olen pelännyt, että se vaikuttaa yhteistyöhön opettajien kanssa.”
- ”Kynnys hakea tukea ja antaa palautetta syrjinnästä on melko korkea, sillä ainakin itse koen prosessin hyvin kuormittavana. Koen, että joidenkin silmin ehkä mikroaggressioina näyttäytyvät tilanteet voivat olla raskaita kun positiivisia viestejä tai muuta tukea omaan identiteettiin liittyen ei opiskeluympäristössäni oikeastaan ole. En haluaisi tulla nähdyksi omana itsenäni vain syrjinnän yhteydessä tai ns. vähemmistöstatuksen puitteissa. Vaikka se voi olla vaikeaa toteuttaa, toivoisin että homous voisi olla hieno ja arvokas asia, josta puhuttaisiin myönteiseen sävyyn.”
- ”Ilmoitin kerran ja minulle naurettiin päin kasvoja.”
- ”Kertoessani kokemuksistani ja ennen kaikkea tarpeistani parille opettajalle, ovat he huomioineet minut erittäin myönteisesti. Olen myös siinä yhteydessä sanonut, ettei saisi olla vähemmistöihmisten omilla harteilla nostaa näitä asioita esiin ja ajaa omia oikeuksiaan.”

Iso kiitos!

Me QueerMieli-hanketiimi haluamme kiittää kaikkia 612 sateenkaariopiskelijaa, jotka halusivat jakaa kanssamme aikansa ja ajatuksensa kyselyymme vastaamiseksi.

Tutustu myös Vähemmistöstressi ja syrjinnän kokemukset korkeakoulussa – kyselyn tulosten kirjalliseen raporttiin ja tiivistelmään, sekä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiön (Otus sr) Opiskelijabarometreihin 2022 ja 2019 perustuvaan Sateenkaariopiskelijat –tietopakettiin!

livari Herva, Anders Huldén ja Sanni Laurila
QueerMieli

Lisätietoja kyselystä ja QueerMieli-hankkeesta

Anders Huldén, hankepäällikkö

anders.hulden@nyyti.fi, 050 370 2601